

(1)

It should also be emphasized at the outset that the process of compilation of the Adi Granth seems to have started much earlier than tradition would have us believe, and it must have continued throughout Guru Arjan's period of guruship. This is the conclusion one draws from a comparative analysis of old manuscripts of the Adi Granth. Guru Arjan evidently worked over certain pre-canonical traditions before he produced the first authoritative text in 1604. In the last two years of his life, he added to the scripture a number of self-composed hymns (which are not mentioned in the index of the

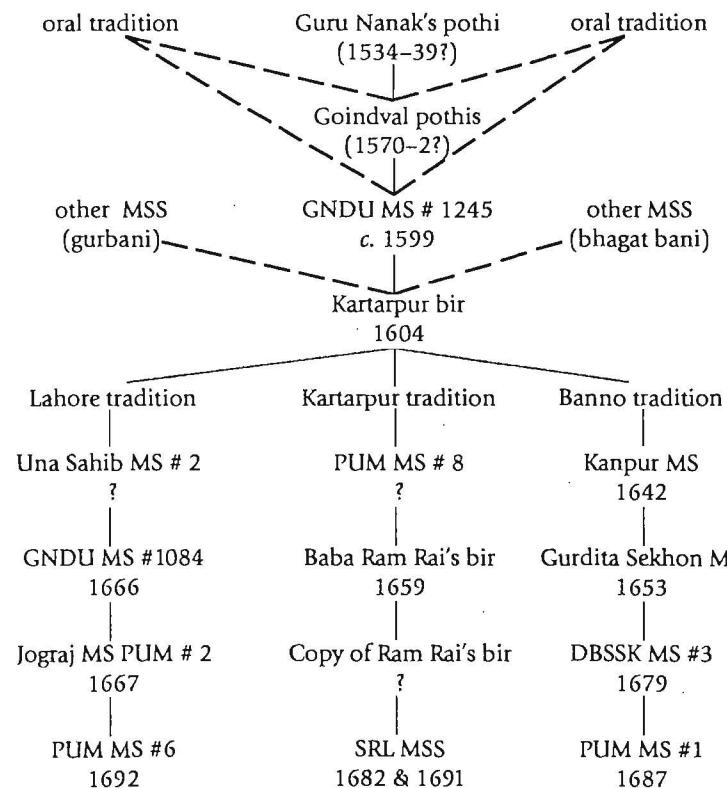

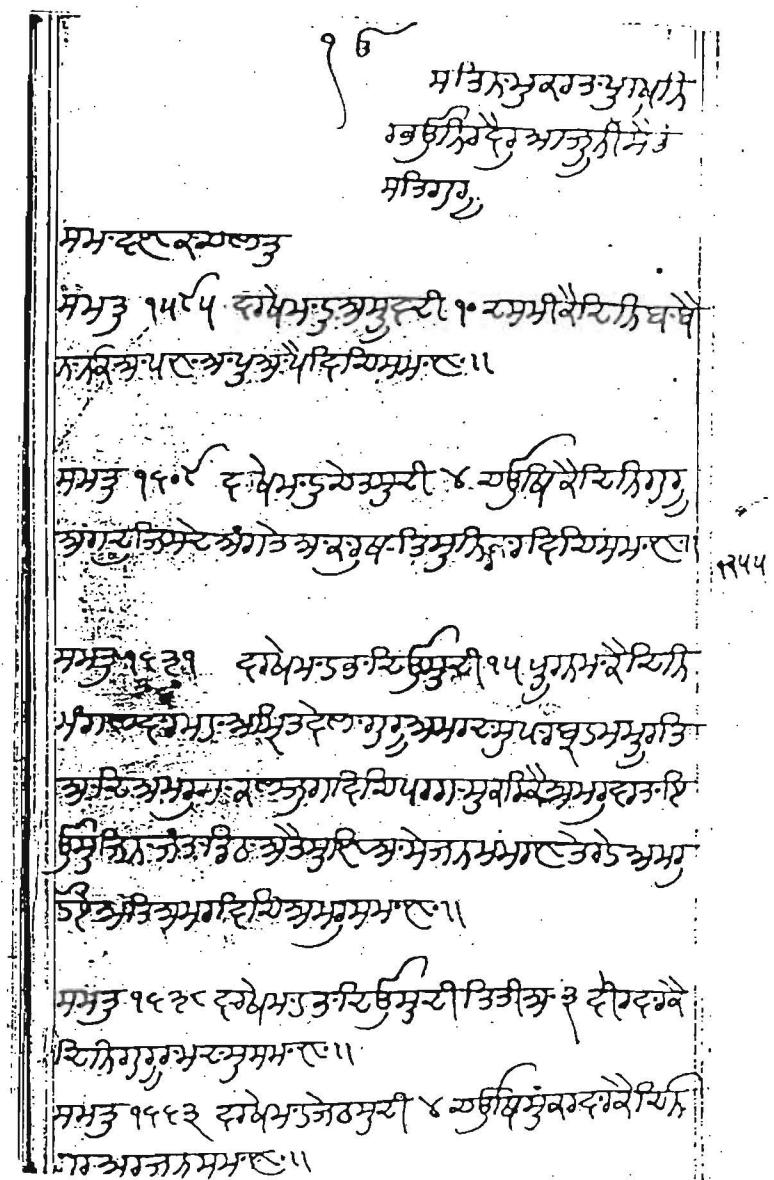
Figure 2.1 Genealogy of the Adi Granth

PUM = Punjabi University Museum, Patiala. GNDU = Guru Nanak Dev University, Amritsar. DBSSK = Dr Balbir Singh Sahitya Kendra, Dehra Dun. The 'Gurdita Sekhon MS' is in the possession of Mahant Gopal Singh of Tikana Sri Bhai Ramkisan, a Seva-panthi sect, Patiala. 'Una Sahib MS' is in the possession of Baba Sarabjot Singh Bedi, Una Sahib, Himachal Pradesh. SRL MSS = Manuscripts at the Sikh Reference Library.

- 1) "The Guru Granth Sahib Canon, Meaning and Authority, by Pashaura Singh, page 30
Genealogy charts shows GNDU Manuscript 1245 written in 1599AD. While Internal evidence on folio 1245 contains death date of guru arjan ji in 1606AD noted.

PLATE XIII

(2)

Folio 1255 of MS # 1245 bearing the chart of death dates of the first five Sikh Gurus recorded in the hand of primary scribe.
→ death date of guru Arjan Jeth Sudi 4, 1663 BK(1606AD)

APPENDIX V CHAP. 4
APOCRYPHAL WRITINGS IN MS # 1245

1.1. ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ (ਅਸਟਪਦੀ)

ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿਨਾਮੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥
 ਸੇ ਬਹੁ ਦੁਖੀਏ ਜਗੁ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
 ਗੁਰ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਨਾਮੁ ਚੁਗਇਆ ॥
 ਸੇ ਜਮੁ ਕੇ ਵਸਿ ਬਨਿ ਚਲਾਇਆ ॥੧॥
 ਨਾਮੇ ਨਾਮੁ ਲਾਹਾ ਲੈ ਪਾਇਆ ॥
 ਪੂਜੀ ਸਾਚੀ ਗੁਰ ਟੇਕ ਟਿਕਾਈ ਚਰਨ ਗਹੇ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
 ਜਿਓ ਪੂਖੈ ਰੂਝੀ ਤੰਦੁ ਚੜਾਇਆ ॥
 ਬਖਰੇ ਫੇਰਿ ਲਏ ਬਹੁ ਤਾਇਆ ॥
 ਤਿਓ ਅਹੰਕਾਰੀ ਮਨਮੁਖ ਦੁਖ ਪਾਇਆ ॥
 ਜਿਓ ਤਿਸ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਬਨਾਇਆ ॥੨॥
 ਜਿਓ ਅਹਿਰਣਿ ਲੋਹਾ ਤਪੈ ਤਪਾਇਆ ॥
 ਲਖ ਧਵੀਕਲੋ ਬਿਖੁ ਪਾਇਆ ॥
 ਸਿਰਿ ਘਣੁ ਮਾਰੇ ਹੁਕਮੁ ਸਬਾਇਆ ॥
 ਇਓ ਸਾਕਤੁ ਗਰਭ ਜੂਨੀ ਵਿਚਿ ਪਾਇਆ ॥੩॥
 ਜਿਓ ਤਿਲ ਤੇਲੀ ਪੀੜੀ ਪੀੜਾਇਆ ॥
 ਕਾਇਆ ਕੋਲੁ ਲਠਿ ਕਮਾਇਆ ॥
 ਕੁੜਿ ਕਲਰਿ ਲਗਿ ਤਤੁ ਗਵਾਇਆ ॥
 ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭੇਟੇ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੪॥
 ਦੇਹੀ ਧਰਤੀ ਹਰਿ ਅਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਇਆ ॥
 ਮਨੁ ਕਿਰਸਾਣੁ ਭਇਆ ਹਰਿ ਕਾ ਜਸੁ ਗਾਇਆ ॥
 ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੀਜੁ ਗੁਰਿ ਭਾਇਆ ॥
 ਨਿਪਜੀ ਸਾਖ ਹਰਿ ਖੇਤੁ ਜਮਾਇਆ ॥੫॥
 ਝੈਗੁਣ ਮੇਟਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਰਾਇਆ ॥
 ਪੰਚ ਤਤੁ ਲੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇਆ ॥
 ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਲਾਲਿ ਰੰਗਾਇਆ ॥
 ਤੈਸਾ ਰੰਗੁ ਭਇਆ ਜੈਸਾ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਇਆ ॥੬॥
 ਅਠ ਛਿਅ ਭਵਨ ਭਾਠੀ ਏਹੋ ਕਾਇਆ ॥
 ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧ ਲੈ ਸਮਧਾ ਪਾਇਆ ॥
 ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਆ ਮਨੁ ਤਿਪਤਾਇਆ ॥
 ਆਦਿ ਚੁਗਾਦਿ ਮਿਲੇ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥੭॥
 ਦੇਹ ਲਵੇਰੀ ਦੂਧੁ ਗੁਨ ਰਾਇਆ ॥
 ਝੁਕੁਟੀ ਫੇਰਿ ਗੁਰਿ ਮਨੁ ਸਮਝਾਇਆ ॥
 ਹਰਿ ਗੁਨ ਸਾਰਿ ਦੂਧ ਮਥੀ ਆਇਆ ॥
 ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥੮॥

(ਪੜਾ ੪੦੯)

1.2. ਸੂਰੀ ਛੰਡ ਮਹਲਾ ੧

ਕਰਿ ਲਾਲਚੁ ਮਨੁ ਲੋਭਾਣਾ ਕਿਓ ਕਰਿ ਛੁਟੀਐ ਜੀ ॥
 ਇਹੁ ਸਾਕਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ਦਰਗਹ ਚੁਣਿ ਸੂਟੀਐ ਜੀ ॥

੩੧

ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਜਾਵੈ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ ਜਿਸੁ ਮਨਿਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਹੋਈ ॥
 ਧਰਮ ਰਾਉ ਸਿਰਿ ਲੇਖਾ ਮੰਗੈ ਜਸੁ ਪਕੜੈ ਦੁਖੁ ਰੋਈ ॥
 ਕਰਣ ਪਲਾਵ ਕਰੈ ਬਿਲਲਾਵੈ ਧਿਗੁ ਜੀਵਣੂ ਸੈਸਾਰੇ ॥
 ਨਾਨਕ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਗੁਰਸਬਦੀ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਪ੍ਰਭ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥
 ਲਾਲਚੁ ਛੋਡਿ ਮਨਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਇਸੀ ॥
 ਛੁਟਾਹਿ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਜਾ ਨਾਮੁ ਪਿਆਸੀ ਜੀ ॥
 ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਗਤਿ ਪਤਿ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗੇ ॥
 ਜਿਨਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਾਜਿ ਕੀਆ ਗੜੁ ਮੰਦਰੁ ਸੋ ਰੰਗਨਹਾਰਾ ਰੰਗੇ ॥
 ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਇਦ੍ਵਾਦਕ ਮੁਨਿ ਜਨ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋਤੀ ਪਾਰੁ ਪਰੇ ॥
 ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸੇਵਹਿ ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਨਾਨਕ ਉਤਮ ਸੰਗਿ ਹਰੇ ॥੨॥
 ਕੁੜੁ ਕਲਰੁ ਥੈ ਕਾਲੁ ਮਨਮੁਖੁ ਲਦਿਆ ਜੀ ॥
 ਜਗੁ ਸਰੁ ਖਰਾ ਅਸਗਾਰੁ ਗਰਸਿ ਗਰਬਿਆ ਜੀ ॥
 ਪਚਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਅਚੇਤ ਨ ਚੇਤਹਿ ਜੀ ਹਰਣਾਖਸੁ ਦੁਰਯੋਧਨੁ ਗਇਆ ॥
 ਕੁੜੁਕਰਣੁ ਮਹਿ ਰਾਵਣੁ ਦਿਹਸਰੁ ਲੰਕਾ ਸਮੇਤਾ ਭਸਮ ਭੈਇਆ ॥
 ਜਨ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਧੀ ਰਖਣਹਾਰੈ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲ ਮੁਰਚੇ ॥
 ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਸਤਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥੩॥
 ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥
 ਅੰਤਰਿ ਸਚੁ ਵੀਚਾਰੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਜੀ ॥
 ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇਆ ਪੁਰਾ ਪਾਇਆ ਅਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਤਿਪਤਾਸੁ ਭਏ ॥
 ਆਵਨ ਗਵਨ ਦੇਉ ਮੇਟੇ ਹਉਮੈ ਲੋਭੁ ਸਬਦਿ ਦਹੇ ॥
 ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਕਬਹੂ ਵਿਸਰੇ ਜਾਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਣਾ ॥
 ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਟੇਕ ਟਿਕਾਈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ॥੪॥

(ਪਤਰਾ 28c)

ਸਲੋਕ ਵਾਰਾ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਮਹਲਾ ੧

- 1.3. ਤੁਖ ਹਮਾਰਾ ਖਾਵਣਾ ਦੁਖ ਹਮਾਰੇ ਸੁਖ ॥
 ਦੂਖਾ ਸਿਉ ਹਮਰਿ ਕੀਆ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਕੈਸੇ ਸੁਖ ॥੨੩॥
- 1.4. ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾ ਨਾਮ ਕਾ ਏਹੁ ਹੋਰ ਨਿ ਦਾਨੁ ਨ ਹੋਇ ॥
 ਚਾਰੇ ਕੰਢਾ ਜੇ ਭੈਵੈ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
 ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦ ਰਤਨੁ ਮਣਿ ਹਿਰਦੈ ਲਏ ਪਰੋਇ ॥
 ਜਿਨਿ ਜਾਦਾ ਜੀਓ ਬਹੇਝਿਆ ਤਿਸ ਆਰੇ ਏਹੁ ਤਨੁ ਅਗਪੀਐ ਗੁਰ ਦਾਤਾ ਵੇਖਹੁ ਸੋਇ ॥
 ਅੰਦਰੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਉ ਮਿਨ ਹਉਮੈ ਕਢੇ ਧੋਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ਵਿਰਲਾ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
 ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨੪॥
- 1.5. ਬਸੰਤੁ ਰਾਗੁ ਤਾ ਕਰਹੁ ਜਾ ਸਚਾ ਮਨਿ ਵੈਸੈ ਤਿਸਨਾ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
 ਫਲੀਐ ਫਲੀਐ ਸਦਾ ਸਦਾ ਅਮ੍ਰਿਤੁ ਫਲੁ ਲਾਗੈ ਅਤਿ ਮੀਠਾ ਜਿਸੁ ਬਖਸੈ ਸੋ ਖਾਇ ॥
 ਐਸਾ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿ ਕਹਣਾ ਕਿਛੁ ਨ ਜਾਇ ॥
 ਮਮਤਾ ਚੁਕ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਏ ॥
 ਪੰਚ ਮਾਰ ਵਸਿ ਕਰੈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦ ਕਮਾਇ ॥
 ਬੰਧਨ ਕਰਨਿ ਜਮ ਕਾ ਫਾਹਾ ਸਹਜੈ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
 ਜਰਾ ਜੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤੀ ਵਡੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਕਰੈ ਰਜਾਇ ॥੨੫॥

- 1.6. ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੈ ਤਾ ਭਉ ਪਵੈ ਭੈ ਪਇਐ ਭੁਮੁ ਕਟੀਐ ਸਚੇ ਜਿਉ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
 ਭੈ ਵਿਚਿ ਬੈਸੈ ਭੈ ਵਸੈ ਭੈ ਵਿਚਿ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
 ਅੈਥੈ ਸੁਖ ਵਡਿਆਈਆ ਦਰਗਹ ਮੇਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥
 ਨਾਨਕ ਭੈ ਰਚੈ ਸੋ ਮਿਲੈ ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਅਪਾਰੁ ॥੨੬॥
- 1.7. ਪਰਭਾਤੀ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਭਾਇ ਰਹੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਮਨਿ ਵਸੇਹੁ ॥
 ਸੇਵ ਕਰੇਹੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗੈ ਜੀਉ ਧਰੇਹੁ ॥
 ਭਾਣੈ ਚਲਹੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੈ ਮਮਤਾ ਦੂਰਿ ਕਰੇਹੁ ॥
 ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਛੁਟੈ ਉਲਟੀ ਹੋਵੈ ਅਨਹਦੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣੇਹੁ ॥
 ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਡੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ਵਾਸਾ ਏਹੁ ਕਰੇਹੁ ॥
 ਓਥੈ ਇਕ ਸਚੀ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣੇਹੁ ॥
 ਸਬਦੁ ਪੀਵੇਹੁ ਭੁਮੁ ਕਟੀਐ ਨਿਰਮਲੁ ਕਰਮ ਕਰੇਹੁ ॥
 ਸਚੁ ਸੰਜਸੁ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰਿਹੁ ਇਕ ਸਾਸਿ ਚਿਤੁ ਧਰੇਹੁ ॥
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਜਪੁ ਰਾਇਵੀ ਤਰਪਣੁ ਅਮ੍ਰਿਤੁ ਨੀਹੁ ਕਰੇਹੁ ॥
 ਟਿਕਾ ਕਢਹੁ ਸਚੁ ਨਾਮ ਧੋਤੀ ਜੁਗਤਿ ਕਰੇਹੁ ॥
 ਜਨੇਉ ਵਟਹੁ ਗੁਣ ਚੰਗਿਆਈਆ ਨਾ ਇਹੁ ਤੁਟੈ ਨਾ ਮਲੁ ਲਗੈ ਜਨੇਉ ਏਹ ਪਏਹੁ ॥
 ਨਦਰੀ ਕਰਮ ਕਗਇਦਾ ਮਤੁ ਕੌ ਆਪੁ ਗਣੇਹੁ ॥
 ਮਨਮੁਖਿ ਇਕ ਰਾਮ ਨ ਜਾਣਨੀ ਲੋਭ ਲਹਰੀ ਮਨੁ ਵੱਖੇਓਹਿ ॥
 ਪਿੜੀ ਕਉ ਅਪਿਉ ਨ ਅਪੜੈ ਸੁਠੇ ਕਰਮ ਕਰੇਹੁ ॥
 ਨਾਨਕ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕੈ ਹਥਿ ਹੈ ਜਿਤੁ ਸਚਾ ਲਾਏ ਤਿਤੁ ਲਗਹੁ ਮਤੁ ਕੋ ਰੋਸੁ ਕਰੇਹੁ ॥੩੦॥
- 1.8. ਸਚੇ ਕਾ ਭਉ ਅਤਿ ਸਬਲੁ ਕਹਣਾ ਕਛੁ ਨ ਜਾਇ ॥
 ਭੈ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜੈ ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਸੇਉਪੈ ਤਾ ਸਹ ਕੋਰੀ ਸਚ ਮਹਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
 ਸਾ ਸੁਲਖਣੀ ਸਾ ਸੁਆਲਿਉ ਖਸਮੈ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥
 ਚਿਤੁ ਕਠੋਰੁ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇਗਾ ਭੈ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਈ ਸਬਦੁ ਨ ਭੇਦਿਆ ਜਾਇ ॥
 ਨੈਣੀ ਨੀਹੁ ਵਹੈ ਅਤਿ ਅਗਲਾ ਕੁੜੀ ਕਰੈ ਰਜਾਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਸਾ ਕੁਲਖਣੀ ਸਾ ਕਰੁਪਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਣੈ ਖਸਮ ਕਾ ਨਾ ਖਸਮੈ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੩੧॥
- 1.9. ਸਚਾ ਨਾਉ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਅਵਵੀ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
 ਮਨਮੁਖ ਮਹੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਮਨਿ ਨ ਜਾਣਹਿ ਨਾਉ ॥
 ਜਮਣੁ ਮਰਣੁ ਦੁਖ ਘਣਾ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਫਿਰਹਿ ॥
 ਸੰਗਤਿ ਢੋਈ ਨ ਮਿਲੈ ਬੈਸਣੁ ਮਿਲੈ ਨ ਠਾਉ ॥
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਛਹਿ ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਨਿਤਿ ਜਪਹਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
 ਅਗੈ ਦਰਗਹ ਮਿਲਨ ਵਡਿਆਈਆ ਮਹਲੀ ਪਾਵੈ ਥਾਉ ॥
 ਏਕੋ ਨਾਉ ਲਿਖਾ ਤਾ ਜੀਵਾ ਦੂਈਆ ਲਿਖਾ ਮਰਿ ਜਾਉ ॥
 ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨਾ ਸਜਣਾ ਲਿਖਹਿ ਜਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
 ਧਨੁ ਸੁ ਕਾਗਦੁ ਕਲਮ ਧਨੁ ਜਿਤੁ ਲਿਖੈ ਜਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
 ਧਨੁ ਮਸਵਾਣੀ ਮਸੁ ਧਨੁ ਲਿਖਿਹਾਰਾ ਸੁ ਧਨੁ ਜੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਿਖੈ ਨਾਉ ॥
 ਚੁਗਲੀ ਨਿੰਦਾ ਜੋ ਲਿਖੈ ਕੁੜੀ ਕਲਮ ਵਗਾਇ ॥
 ਮੁਹੁ ਕਾਲੇ ਤਿਨਾ ਗਾਫਲਾ ਦਰਗਹੁ ਧਕੈ ਖਾਹਿ ॥
 ਕਲਮ ਜਲੋ ਸਣੁ ਕਾਗਦੈ ਮਸਵਾਣੀ ਜਲ ਜਾਉ ॥
 ਲਿਖਣਹਾਰਾ ਸੋ ਜਲੋ ਜਿਸੁ ਹਿਰਦੈ ਨਾਹੀ ਨਾਉ ॥
 ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਹੋਰੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
 ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਤੂ ਵਸਹਿ ਹਉ ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੩੩॥

- 1.10. ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਆ ਜਾਣੀਐ ਸਤੁ ਪੈਨੇ ਸਤੁ ਖਾਇ ॥
ਸਤੁ ਹੀ ਆਛੈ ਸਤਿ ਰਹੈ ਸਤੇ ਸਵੈ ਸਮਾਇ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਆ ਸਚੁ ਫਲੁ ਨਾਮੁ ਲਿਖਾਏ ਲੇਖੁ ॥
ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮੁ ਬਿਨੁ ਜੀਵਣੁ ਬਿਰਥਾ ਏਕੁ ॥੩੫॥
- (ਪਤਰਾ ੧੨੩੩-੧੨੩੪)
- 1.11. ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ਰਤਨਮਾਲਾ
ਤਿਹੁ ਕਾ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਏ ਮਾਨੁ ॥ ਪੰਚਾ ਮਹਿ ਹੋਵੈ ਪਰਧਾਨੁ ॥
ਪੰਚਾ ਕਾ ਜੋ ਜਾਣੈ ਭੋਉ ॥ ਸੋਈ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ਦੇਉ ॥
ਆਗਮੁ ਨਿਗਮੁ ਜੁ ਬਾਚੈ ਜਾਣੈ ॥ ਬੰਧੈ ਨਵੁ ਗਿਹੁ ਘਰ ਮਹਿ ਆਣੈ ॥
ਸਤੁ ਸਤਾਈਹਿ ਚਉਦਹਿ ਚਾਰਿ ॥ ਤਾ ਕੈ ਆਰੈ ਖੜੇ ਦੁਆਰਿ ॥
ਅਠ ਅਨਾਰਹ ਬਾਰਹ ਬੀਸ ॥ ਆਰੈ ਕਾਢਹਿ ਖੜੇ ਹਦੀਸੁ ॥
ਉਚੀ ਨਦਰਿ ਸਰਾਫੀ ਹੋਇ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਉਦਾਸੀ ਸੋਇ ॥੧॥
ਉਦਾਸੀ ਸੋ ਜਿ ਕਰੈ ਉਦਾਸੁ ॥ ਭੂਖਿ ਬਿਰਖ ਗਹਿ ਅੰਤਰਿ ਵਾਸੁ ॥
ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਹਿਬੇ ਜੋਗ ਅਭਿਆਸੁ ॥ ਪਰਸੈ ਅੰਗ ਨ ਲਾਏ ਪਾਸੁ ॥
ਮਿਤੁ ਘਟ ਦੁਤੀਆ ਦੁਬਿਧਾ ਮੈਲੁ ਨ ਹੋਈ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਉਦਾਸੀ ਸੋਈ ॥੨॥
ਗਿਆਨ ਖੜਗ ਲੈ ਮਨ ਸਿਉ ਲੂਝੈ ॥ ਮਰਮੁ ਦਸਾ ਪੰਚਾ ਕਾ ਸੂਝੈ ॥
ਮਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੀ ਪਾਵੈ ਗੰਠਿ ॥ ਤੌਰਖ ਪਰਸੈ ਝੈ ਸੈ ਸਠਿ ॥
ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਮੈਲੁ ਨ ਮਨੈ ਕੀ ਥੋਈ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਉਦਾਸੀ ਸੋਈ ॥੩॥
ਦੇਹੀ ਅੰਦਰਿ ਅਠਸਠਿਨ ਹਾਟ ॥ ਤਾ ਕੇ ਬਜਰ ਜੜਾਏ ਪਾਟ ॥
ਅਵਘਟ ਘਾਟ ਬਿਖਮੁ ਹੈ ਵਾਟ ॥ ਐਸਾ ਮਾਰਗ ਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ॥
ਦਰਦਿਸਿ ਦੇਖਿ ਸਹਜ ਘਰ ਆਇਆ ॥ ਅਠਸਠਿ ਗਠੀ ਖੋਲੈ ਕੋਇ ॥
ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਉਦਾਸੀ ਸੋਇ ॥੪॥
ਪ੍ਰਖਮੈ ਪੂਰਬ ਕਉ ਦਿਸਟਿ ਧਾਰੈ ॥ ਦੁਤੀਆ ਦਖਣ ਕਉ ਗਵਣੁ ਕਰੈ ॥
ਦਖਣ ਤੇ ਜਾ ਪਛਮਿ ਜਾਇ ॥ ਤਾ ਹਾਟ ਪਟਣ ਕੀ ਸੋਜੀ ਪਾਇ ॥
ਪਛਮ ਤੇ ਜਾ ਚੜੇ ਸੁਮੇਰਿ ॥ ਆਵੈ ਪਰਦਬਣਾ ਕੈ ਫੇਰਿ ॥
ਪ੍ਰੰਤੀਆ ਸਪਤ ਉਪਰਿ ਕਵਲਾਸਣੁ ॥ ਤਿਥੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਆਸਣੁ ॥
ਜਿਨਿ ਹੀਰੇ ਰਤਨੀ ਮਾਲਾ ਪੇਈ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਉਦਾਸੀ ਸੋਈ ॥੫॥
ਕਹਾ ਸੁ ਗਾਨ ਦੇਉ ਕਾ ਭਵਣ ॥ ਤਿਸੁ ਕਉ ਸਦਾ ਮਨਾਵੈ ਸਉਣੁ ॥
ਏਹਾ ਸੂਰਾ ਪੂਰਾ ਕਉਣੁ ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਬੰਧੈ ਦੁਰਜਨ ਦਉਣੁ ॥
ਬੇਧੇ ਬੰਸੰਤੁ ਅਰੁ ਪਾਣੀ ਪਉਣੁ ॥ ਗਗਨ ਕਮੰਡਲਿ ਜਿਨਿ ਗਉਆ ਚੋਈ ॥
ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਉਦਾਸੀ ਸੋਇ ॥੬॥
ਗੁਰੁ ਕਾ ਭਗੁ ਦਿਦੀ ਕਾ ਜਤੀ ॥ ਹਿਰਦੇ ਕਉ ਕਤਾ ਮੁਖਕਾ ਸਤੀ ॥
ਦਿਸਟਿ ਵੈਆਲੁ ਦੇਖੈ ਕਰਿ ਚਾਨੁ ॥ ਜੇ ਘਟ ਨਿਵੈ ਤਾ ਨਿਵਿਆ ਜਾਣੁ ॥
ਬਚਨ ਸਬਦ ਕਾ ਸਾਫਲਿ ਉਹਾਤਾ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੋਈ ਅਵਘੁਤਾ ॥੭॥
ਚੰਚਲ ਚਾਇ ਨਾ ਜਾਇ ਤਮਾਸੈ ॥ ਜੂਐ ਜਾਇ ਨਾ ਖੇਲੈ ਪਾਸੈ ॥
ਅੰਗੀ ਚੰਗੀ ਚਿਤੁ ਨ ਲਾਏ ॥ ਗੁਰ ਕਾ ਦੀਆ ਅੰਕਿ ਹੰਦਾਏ ॥
ਪਰ ਘਰਿ ਜਾਇ ਨ ਕੀਜੈ ਕਥਾ ॥ ਐਸੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰੀ ਨਥਾ ॥
ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੂਨਹੁ ਰੇ ਪੂਤਾ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੋਈ ਅਵਘੁਤਾ ॥੮॥
ਗਗਨਨਤਰ ਕਉ ਭਵਰੁ ਉਡਾਵੈ ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਗੁਡੀ ਡੌਗੀ ਲਾਵੈ ॥
ਪਰਚਿਆ ਹੋਇ ਤ ਫਿਰਿ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥ ਇਤੁ ਬਿਧਿ ਜੁਗਤਿ ਕਮਾਵਹੁ ਜੋਗੁ ॥
ਆਇਆ ਹਰਖੁ ਨ ਗਇਆ ਸੋਗੁ ॥ ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਸੁਰਤਿ ਨਿਵਾਸੀ ਸੂਤਾ ॥
ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੋਈ ਅਵਘੁਤਾ ॥੯॥
ਅਸਰਾ ਨਦੀ ਉਪਠੀ ਤੱਤੀ ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਸਦਾ ਸਿਧੀ ਰੇਸਰੀ ॥
ਉਲਟੈ ਕਵਲੁ ਪਲੇਟੈ ਪਵਣੁ ॥ ਏਉ ਨਿਵਾਰੈ ਆਵਾਗਵਣੁ ॥

ਮਨ ਪਵਣੈ ਕਉ ਰਾਖੈ ਬੰਧਿ ॥ ਲਹੈ ਤ੍ਰਿਬੇਣੀ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਸੰਧਿ ॥
ਆਪਣੈ ਵਸਿ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ਦੂਤ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਸੋਈ ਅਵਘੁਤ ॥੧੦॥
ਅਰਦੇ ਕੈ ਘਰਿ ਰਹੈ ਉਦਾਸ ॥ ਪਰਚੇ ਕੈ ਘਰਿ ਕਰੈ ਨਿਵਾਸੁ ॥
ਉਦਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਚਿਲਈਆ ਭਾਗੀ ॥ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਤੇਈ ਬੈਰਾਗੀ ॥੧੧॥
ਬੈਰਾਗੀ ਸੋ ਜੁ ਬੈ ਮਹਿ ਆਵੈ ॥ ਸਿਵ ਕੈ ਆਗੀ ਸਕਤਿ ਨਿਵਾਵੈ ॥
ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰੈ ॥ ਅਜਨੁ ਵਸਤੁ ਅਗੋਚਰੁ ਜਾਰੈ ॥
ਐਸਾ ਅਵਘਥ ਪਾਹਿ ਗਵਾਰਾ ॥ ਜਿਤਿ ਖਾਪੈ ਤੇਰੇ ਜਾਨਿ ਵਿਕਾਰਾ ॥
ਤਾਮਸੁ ਤਿਸਨਾ ਸਮੈ ਤਿਆਗੀ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਤੇਈ ਬੈਰਾਗੀ ॥੧੨॥
ਆਸਣੁ ਸਾਧਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਬਹੈ ॥ ਪੰਚ ਤੁ ਨਿਗਹੁ ਕਰਿ ਲਹੈ ॥
ਸੁਚੇਤ ਨਿਦ ਅਲਪ ਆਹਾਰੀ ॥ ਸਾਧ ਕਾ ਪਿਛੁ ਸਦਾ ਵੀਚਾਰੀ ॥
ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਸੁਰਤਿ ਬਿਚਖਣ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਜੋਗ ਕੇ ਲਖਣ ॥੧੩॥
ਜਾ ਬੋਲੈ ਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨਿ ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਜਾਗੈ ਰਹੈ ਧਿਆਨਿ ॥
ਸੁਨਿ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਡੌਰੀ ਧਰੈ ॥ ਗੁਰਪਰਸਾਦੀ ਕਬਹੂ ਨ ਮਰੈ ॥
ਇਤੁ ਬਿਧਿ ਸੇਵਹੁ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ॥ ਤਾ ਕਉ ਬੰਦਰਿ ਸਗਲੇ ਦੇਵ ॥
ਜਿਹਥਾ ਭੇਦੁ ਨ ਦੇਈ ਚਖਣਿ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਜੋਗ ਕੇ ਲਖਣ ॥੧੪॥
ਤਾਮਸੁ ਤਿਸਨਾ ਲੋਭੁ ਨਿਵਾਰੈ ॥ ਪੰਚ ਅਗਨਿ ਘਰ ਭੀਤਰਿ ਜਾਰੈ ॥
ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਹੈ ਗਡੀਰੁ ਚੜਾਇ ॥ ਸਹਜਿ ਉਪਜੈ ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਇ ॥
ਸਾਧਨ ਵਾਜੈ ਬਾਪੈ ਚੇਰ ॥ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮੰਤ ਨ ਜਪੀਐ ਹੋਰੁ ॥
ਉਤਮ ਭਲੇ ਤਿਨਾ ਕੇ ਜਖਣ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਜੋਗ ਕੇ ਲਖਣ ॥੧੫॥
ਪੰਜੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦਿੜ ਕਰ ਰਾਖੈ ॥ ਜਿਹਥਾ ਮੁਖਿ ਅਸਤਿ ਨ ਭਾਖੈ ॥
ਕੋਟ ਕੋਂਤਰ ਤੁਤੁ ਕਾ ਬੇਤਾ ॥ ਸੁਨਿ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਰਾਖੈ ਚੇਤਾ ॥
ਸਾਚੁ ਪਿਆਲੇ ਸੁ ਭਰੁ ਭਰੇ ॥ ਜਾਇ ਤ੍ਰਿਬੇਣੀ ਸੰਗਾਸੁ ਕਰੈ ॥
ਨਉ ਸਤੁ ਪੰਚ ਲਗ ਰਖਣਿ ॥ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਜੋਗ ਕੇ ਲਖਣ ॥੧੬॥
ਪੁਰਬਿ ਚੜੈ ਤਾ ਪਛਮਿ ਆਵੈ ॥ ਰਵਿ ਸਤਿ ਦੁਹਾ ਇਕੰਤਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥
ਚੀਨੈ ਹਾਟ ਪਟਣ ਕੀ ਵਾਟ ॥ ਤਾ ਪਰੁ ਸੂਝੈ ਅਵਘਟ ਘਾਟ ॥
ਦੇਖੈ ਨਵਖੰਡ ਪ੍ਰਿਸਾਂ ਪੂਰਬੁ ਪਛਮੁ ਉਤਰੁ ਦਖਣੁ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਜੋਗ ਕੇ ਲਖਣ ॥੧੭॥
ਏਹੁ ਤਨੁ ਭਾਂਡਾ ਸੁਰਤਿ ਹੈ ਦੁਧੁ ॥ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇਣ ਸੁਧੁ ॥
ਜੁਗਤਿ ਜਤਨ ਕਰਿ ਸਹਜ ਸਮਾਇ ॥ ਜੁਗਤਿ ਵਿਹੂਣਾ ਵਿਕ ਵਿਜਾਇ ॥
ਗਿਆਨੁ ਮਧਾਣਾ ਨੇਤ੍ਰਾ ਨਾਉ ॥ ਇਨ ਬਿਧਿ ਜਪੀਐ ਕੇਵਲ ਰਾਮੁ ॥
ਰੋਲਿ ਵਿਰੋਲਿ ਲੈ ਆ ਜਾ ਮਖੁ ॥ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਜੋਗ ਕੇ ਲਖਣ ॥੧੮॥

(ਪਤਰਾ ੧੨੪੨-੧੨੪੫)

- 2.1. ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩ ਛੰਤ
ਭਰਮਿ ਭੁਲੀ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਤੂ ਮੈ ਸਚੁ ਬੁਝਾਏ ॥
ਸਚੁ ਬੁਝਾਏ ਮਨਿ ਵਸਏ ਸਹੁਰੜੇ ਕੰਮਿ ਸਿਖਾ ॥
ਸਹੀਆ ਵਿਚਿ ਫਿਰਾ ਸੁਹੇਲੀ ਤੁਪੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨਾ ਦੇਖਾ ॥
ਅਪੁਣੇ ਕੰਤੇ ਖੜੀ ਪਿਆਰੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪਿ ਗੰਵਾਏ ॥
ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲੇ ਸਹਜੇ ਰਹਾ ਸਮਾਏ ॥
ਭਰਮਿ ਭੁਲੀ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਤੂ ਮੈ ਸਚੁ ਬੁਝਾਏ ॥੧॥
- 2.2. ਵੀਆਹੁ ਹੋਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸੋ ਸਹੁ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥
ਸੋ ਸਹੁ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਦਿਖਾਇਆ ਤਾ ਮਨਿ ਭਲਾ ਭਾਇਆ ॥
ਕਵਨੁ ਮੁਕਲਾਉ ਕਿਥੈ ਲੈ ਜਾਹੀ ਸਭਨਾ ਮਾਰਿ ਸਮਾਇਆ ॥
ਆਵਣ ਜਾਣ ਕਾ ਦੁਖੁ ਚੂਕਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਆ ॥

3c

- ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਹੈ ਮਨਮੁਖਾ ਜਿਨਾ ਦੂਜੈ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
ਵੀਆਹੁ ਹੋਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸੋ ਸਹੁ ਸੈ ਪਾਇਆ ॥੨॥
- 2.3. ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਹਉ ਪਾਈ ॥
ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਈ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਵਸਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਚਲਾ ॥
ਭਾਣੈ ਚਲਾ ਹੋਇਨ ਭਲਾ ਵਿਚਹੁ ਸਹਸਾ ਗਵਾਏ ॥
ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਦੇਵੇ ਸਵਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੈ ਪਾਇਆ ॥
ਜਿਸ ਦੇ ਦਰਸਨੁ ਕਉ ਸਿਧ ਸਾਧਕ ਲੋਚਦੇ ਸਾ ਵਡਿਆਈ ਪਾਈ ॥
ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਹਉ ਪਾਈ ॥੩॥
- 2.4. ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ਅਲਖੁ ਅਪਾਰਾ ॥
ਸੁ ਦਾਜੁ ਦੇਹਿ ਜੁ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ॥
ਸੁ ਦਾਜੁ ਦੇਹਿ ਜੁ ਤੇਰੇ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਸਾਹੁਰੈ ਕੰਮਿ ਆਵੈ ॥
ਸਾਹੁਰੈ ਪੇਈਐ ਸਭੁ ਤੂਹੈ ਤੂਹੇ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਕਾਲਾ ॥
ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥੪॥
- 2.5. ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸੈ ਪਰਣਾਉੜੇ ਆਏ ॥
ਤਿਤੁ ਸੰਵੜੀਐ ਸਾਥਿ ਨ ਲਾੜਾ ਅਵਰ ਪਠਾਏ ॥
ਅਵਰੁ ਪਠਾਏ ਮੇਰੀ ਮਾਏ ਸਾ ਧਨ ਤਿਸੁ ਪਿਰ ਸੰਦੀ ॥
ਧਨੁ ਬਕੀ ਬਾਲੀ ਪਕੜਿ ਚਲਾਈ ਕਰਨ ਪਲਾਹੁ ਕਰੰਦੀ ॥
ਪੁਨੁ ਦਾਨੁ ਕਿਛੁ ਨਾਮੁ ਨ ਸਿਮਰਿਉ ਮਨਮੁਖਿ ਗਈ ਵਿਹਾਏ ॥
ਨਿਤ ਜਿਨਾ ਕਾ ਧੋਖਾ ਬਾਬੁਲਾ ਸੈ ਪਰਣਾਉੜ੍ਹੀ ਆਏ ॥
ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸੈ ਪਰਣਾਉੜੇ ਆਏ ॥੫॥
- 2.6. ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਤੇਰੇ ਨਾਵੈ ਨਉ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ॥
ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹਿ ਤਾ ਪਾਈ ॥
ਜਿਉ ਤੁ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਹਉ ਰੰਦੀ ਮੇਰੀ ਕਿਆ ਚਤੁਰਾਈ ॥
ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲਹਿ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ ਹਮਾਰੀ ॥
ਏਹ ਤੇਰੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਜਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਮਾਣੀ ॥
ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਤੇਰੇ ਨਾਵੈ ਨਉ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ॥੬॥
- 2.7. ਪੇਵਕੜੇ ਧਨੁ ਮਨਮੁਖ ਹੋਤੀ ਸਹ ਕਾ ਸਹਜ ਨ ਜਾਤਾ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਬੁਝਿਆ ਆਪਣਾ ਖਸਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥
ਖਸਮੁ ਪਛਾਤਾ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ਜਿਸੁ ਮਿਲਿਆ ਸਹੁ ਜਾਤਾ ॥
ਸਹਿ ਮਿਲਿਐ ਕਾਮਣਿ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਈ ਪਾਇਆ ਜਗਜੀਵਣੁ ਦਾਤਾ ॥
ਦੇਖਹੁ ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਕੇ ਰੰਗਿ ਸੁਣਹੁ ਇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਾਤਾ ॥
ਪੇਵਕੜੇ ਧਨੁ ਮਨਮੁਖ ਹੋਤੀ ਸਹ ਕਾ ਸਹਜ ਨ ਜਾਤਾ ॥੭॥
- 2.8. ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸੈ ਮਨਿ ਤੇਰੀ ਵਡੀ ਆਸਾ ॥
ਵਡੀ ਆਸਾ ਤੇਰਾ ਭਰਵਾਸਾ ਜੋ ਇਛਾ ਸੈ ਪਾਈ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵਾ ਤਾ ਆਪੁ ਖੇਵਾ ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣਾਈ ॥
ਧਨੁ ਬਾਲੀ ਭੱਲੀ ਖਰੀ ਸੁਆਲਿਉ ਖਸਮੈ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਵਾ ॥
ਸਚੇ ਮੇਲਿ ਲਈ ਫਿਰਿ ਆਪੇ ਏਹੁ ਵਡਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥
ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸੈ ਮਨਿ ਵਡੀ ਆਸਾ ॥੮॥

- 2.9. ਜਤ ਕਾ ਦੇਹਿ ਸਾਰਾ ਬਾਬੁਲਾ ਚੌਲੀ ਦੇਹਿ ਦਇਆ ॥
ਤਿਤੁ ਚੌਲੜੀਐ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਕਸੀਦੜਾ ਪਾਇਆ ॥
ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਕਸੀਦੜਾ ਪਾਇਆ ਸਤ ਕਾ ਚੀਰ ਹਢਾਏ ॥
ਨਾਲਾ ਸੰਤੋਖੀ ਤੇ ਵਰ ਚੌਥੀ ਤੀਹਮੁ ਗੁਰੂ ਪੜਾਏ ॥
ਪੀਰਜ ਦਸਤਾਨਾ ਹੇਸੁ ਖਿਮਾ ਕਰਿ ਏਹੁ ਪਹਿਰਾਵਾ ਲਾਇਆ ॥
ਜਤ ਕਾ ਦੇਹਿ ਸਾਝਾ ਬਾਬੁਲਾ ਚੌਲੀ ਦੇਹਿ ਦਇਆ ॥੯॥
- 2.10. ਵਡੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸਾ ਧਨੁ ਤੇਰੀ ਬੰਦੀ ॥
ਸਾਈ ਬੰਦੀ ਜੋ ਸਹੁ ਜਾਣੇ ਸਦਾ ਰਹੈ ਨਿਸੰਗੀ ॥
ਸਾ ਸੁਆਲਿਉ ਸਾ ਕੁਪਿ ਬਚਧਾਣ ਤਿਸਨਾ ਜਿਸਦੀ ਬੰਦੀ ॥
ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸਾ ਧਨੁ ਤੇਰੀ ਬੰਦੀ ॥੧੦॥
- 2.11. ਸਾਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸਾ ਧਨੁ ਤੇਰੀ ਚੇਰੀ ॥
ਸਾਈ ਚੇਰੀ ਜੁ ਖਸਮੁ ਪਛਾਣੈ ਵਿਚਹੁ ਛੱਡੈ ਮੇਰੀ ॥
ਮੇਰੀ ਤੇਰੀ ਕਰਿ ਘਣੀ ਵਿਗੁਤੀ ਦੇਖਹੁ ਕੋ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
ਏਹੁ ਕਮੁ ਕਿਸੇ ਕੇ ਵਸਿ ਨਾਹੀ ਸੋ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਏ ਨਦਰਿ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਤੇਰੀ ॥
ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸਾ ਧਨੁ ਤੇਰੀ ਚੇਰੀ ॥੧੧॥
- 2.12. ਸੀਗਾਰੁ ਦਸਿ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਭੀਜੈ ॥
ਸਸਤੁ ਭੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਜੈ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ॥
ਅਜਨੁ ਮਹਿ ਜਲਿ ਆਪ ਪਛਾਨਿਆ ਐਸਾ ਰੰਗ ਨਹਾਵੈ ॥
ਜਿਸੁ ਕੀ ਵਸਤੁ ਤਿਸਹੀ ਕੇ ਹਹ ਹਮਿ ਦੌਸਿ ਨ ਕਾਹੂ ਦੀਜੈ ॥
ਸੋ ਸੀਗਾਰੁ ਦਸਿ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਭੀਜੈ ॥੧੨॥
- 2.13. ਧਨੁ ਇਆਣੀ ਪਿਰੁ ਮੇਰਾ ਚਤੁਰੰਗੋ ॥
ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਸੈ ਮੁਲਿ ਨ ਰਖਿਆਵਾ ਰੰਗੋ ॥
ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਸੈ ਰੰਗ ਨ ਰਖਿਆ ਜਿਉ ਹਮਿ ਤਿਉ ਤੁਮ ਸੁਝੈ ॥
ਅਸੀ ਪਾਪ ਕਮਾਵਹੁ ਪਛੋਤਾਵਹੁ ਅੰਧੇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਬੂੜੈ ॥
ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ਜਮਪੁਰਿ ਹੋਇ ਨਿਸੰਸੇ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਧਨੁ ਇਆਣੀ ਪਿਰੁ ਮੇਰਾ ਚਤੁਰੰਗੋ ॥੧੩॥
- 2.14. ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸਭਨਾ ਕਾ ਭਤਾਰੁ ਸੋਈ ॥
ਸਭਨਾ ਰਾਵੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ॥
ਏਹੁ ਸੈਸਾਰੁ ਸਭੁ ਕਚਾ ਪਸਾਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂੜੈ ਕੋਈ ॥
ਮਨਮੁਖੁ ਭੋਗੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ਇਸਤੀ ਪ੍ਰਰਥ ਗਰਬਿ ਬਿਆਪੈ ਦੁਖੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਨ ਮਿਲਿਆ ਭੋਗ ਭੋਗਣਿ ਲਗਾ ਵਿਣੁ ਸਹਜੈ ਭੋਗੁ ਨ ਹੋਈ ॥
ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸਭਨਾ ਕਾ ਭਤਾਰੁ ਸੋਈ ॥੧੪॥
- 2.15. ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਸੈ ਖਰਾ ਪਿਆਰਾ ॥
ਖਰਾ ਪਿਆਰਾ ਜੀਅਹੁ ਜਾਣਾ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਝਹੁ ਮਗ ਨ ਪਾਏ ਜੋ ਲੋਚੈ ਸਭ ਕੋਈ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਸੈ ਸਹੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਮਹਿ ਸੋਭਾ ਹੋਈ ॥
ਮੇਰਾ ਕੰਤੁ ਕੁਲਵੰਤੁ ਖਰਾ ਸੁਆਲਿਉ ਤਾ ਧਨੁ ਸਰਸੀ ਹੋਈ ॥
ਸਬਦੁ ਸੀਗਾਰੁ ਕੀਆ ਕੁਲਵੰਤੀ ਜਾ ਸਹੁ ਡਿਨਾ ਘਰ ਆਇਆ ॥
ਤਾ ਧਨੁ ਪਿਰ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਆ ਜਾ ਸਗਲ ਤਜੇ ਵਿਕਾਰਾ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੇ ਬਾਬੋਲਾ ਤੂ ਸੈ ਖਰਾ ਪਿਆਰਾ ॥੧੫॥

(ਪਤਰਾ ੧੦੨-੧੦੩)

2.16. ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩ (ਅਸਟਪਦੀ)

ਖਰੇ ਥੋਟੇ ਆਪਿ ਕੀਤਿਅਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਪਾਇ॥
 ਖਰੇ ਪਰਖੇ ਪਾਰਖੁਆ ਲਏ ਖਜਾਨੈ ਪਾਇ॥੧॥
 ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਵਸਾਇ॥
 ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਾ ਲਿਵਲਾਇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
 ਥੋਟੇ ਫਿਰਿ ਫਿਰ ਭਜਾਏ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਬਿਲਲਾਇ॥
 ਥੋਟੇ ਮਨਮੁਖਿ ਆਖੀਅਨਿ ਤਿਨਾ ਬਹੁਣੁ ਨ ਮਿਲਈ ਜਾਇ॥੨॥
 ਖਰਿਆ ਮਹਲੁ ਹਦੂਰਿ ਹੈ ਆਪਣੈ ਘਰਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ॥
 ਖਰੇ ਸਚੇ ਆਪੀਅਨਿ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ॥੩॥
 ਖਰਿਆ ਸੇਵਨਿ ਸੇ ਖਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ॥
 ਥੋਟੇ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਇਨੀ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤਾਰਿ॥੪॥
 ਥੋਟੇ ਖਰੇ ਇਕ ਤੈ ਸੰਗਿ ਰਹਿੰਦੇ ਹੁਕਮੀ ਸਿਸਟਿ ਉਪਾਇ॥
 ਪਾਰਖੁਆ ਅਗੈ ਸਟੀਅਨਿ ਤਦ ਹੀ ਪਾਜੁ ਲਹਿ ਜਾਇ॥੫॥
 ਖਰਿਆ ਕੇ ਮੁਖ ਉਜ਼ਲੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ॥
 ਥੋਟਿਆ ਤੱਨੁ ਸਿਆਹੁ ਹੈ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਉਠਿ ਜਾਇ॥੬॥
 ਗੁਰਿ ਖਰੇ ਆਪੇ ਮੇਲਿਅਨੁ ਧੁਰਿ ਸਚੈ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇ॥
 ਹਰਿ ਸੇਵਹਿ ਸਦਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਸਚੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ॥੭॥
 ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਕਾਮਣੀ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ॥
 ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸੀਗਾਰੁ ਬਨਾਇਆ ਧਨੁ ਕੁਲਵੰਤੀ ਨਾਰਿ॥੮॥

(ਪਤਰਾ ੪੯੮)

2.17. ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ (ਅਸਟਪਦੀ)

ਉਤਮ ਜੋਗੁ ਗਿਰਹੁ ਹੈ ਜੋਗੀ ਗੁਰਮਤੀ ਵੀਚਾਰੇ॥
 ਗੁਰ ਕੇ ਸਬਦਿ ਮਰਿ ਜੀਵੇ ਸੇ ਜੋਗੀ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਉਰਧਾਰੇ॥
 ਸਾਚੀ ਲਿਵ ਆਸਣਿ ਬੈਸੁ ਜੋਗੀ ਭਗਤਿ ਨਾਮ ਆਧਾਰੇ॥੧॥
 ਐਸਾ ਜੋਗ ਕਮਾਉ ਪਰਾਣੀ॥
 ਜੀਵਨੁ ਮੁਕਤਿ ਗੁਰਮਤੀ ਜਾਗਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
 ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਜੋਗਿ ਪਾਇਆ ਜਾਏ ਵਿਚਹੁ ਆਪਿ ਗਾਵਾਏ॥
 ਜੋਗ ਜਗਤਿ ਤਾ ਪਾਏ ਜੋਗੀ ਧਾਵੜੁ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ॥
 ਸੇ ਜੋਗੀ ਉਤਮੁ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ॥੨॥
 ਥੋਖੀ ਜੋਗ ਨ ਹੋਵੈ ਜੋਗੀ ਨਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਿਚਹੁ ਜਾਏ॥
 ਕਚੀ ਪਿਡੀ ਘਰਿ ਮਾਗਹਿ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਏ॥
 ਪਾਖੰਡ ਕਰਹਿ ਉਦਰੈ ਕੈ ਕਾਰਣਿ ਭੁਖ ਕਿ ਆਗੈ ਖਾਏ॥੩॥
 ਜੋਗੀ ਕੀ ਬਿਧਿ ਨ ਜਾਣਿ ਜੋਗੀ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕੀਜੈ ਐਸਾ ਜੋਗੁ ਕਮਾਇ॥
 ਭਉ ਕਰਹਿ ਤਾ ਨਿਰਭਉ ਹੋਵਹਿ ਸਹਜੇ ਰਹਹਿ ਸਮਾਇ॥੪॥
 ਪੰਡਿਤ ਗਿਰਹੀ ਸਨਿਆਸੀ ਜੋਗੀ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਇ॥
 ਕਾਮਿ ਕੌਧ ਜਗੁ ਭਰਿਆ ਜੋਗੀ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇ॥
 ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੇ ਜਨ ਉਬਰੇ ਸਰਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ॥੫॥
 ਹਉਮੈ ਮਾਰਹਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵਹਿ ਜੋਗੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਸਿ ਕਰਹਿ ਸਬਦਿ ਕਮਾਇ॥
 ਨਿਹਚਲੁ ਜੋਗੁ ਨਿਜ ਘਰੁ ਪਾਰਿ ਜੋਗੀ ਤਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ॥
 ਕਰਤੇ ਕੀ ਬਿਧਿ ਜਾਨੈ ਕਰਤਾ ਕੀਮਤਿ ਕਰਹੁ ਨ ਜਾਇ॥੬॥
 ਏਕੈ ਨਿਹਚਲੁ ਸਚਾ ਹੈ ਜੋਗੀ ਜਿਸਦਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਇ॥
 ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਸੁ ਜੋਗੀ ਕਹੀਐ ਭਾਣੈ ਕਰਮ ਕਮਾਇ॥
 ਪ੍ਰਿਭਵਣਿ ਜੋਗੀ ਤਿਹੁ ਲੋਈ ਜਾਪੈ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ॥੭॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸੋ ਨਿਹਚਲੁ ਜੋਗੀ ਸਿੜੀ ਸੁਰਤਿ ਵਜਾਇ॥
 ਥੋਖੀ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਜੋਗੀ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਇ॥
 ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਨਾਇ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੋਰਿ ਝੂਠੇ ਭੇਖ ਸਬਾਇ॥੮॥

(ਪਤਰਾ ੯੫੧-੯੫੨)

3.1. ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫

ਸਰਗੇ ਰੋਗ ਮਿਟਾਏ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਉਖਦੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਲੈਆ॥
 ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਾਕਉ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵੈ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਵੈ ਸਰਬ ਮਇਆ॥੧॥
 ਸੰਗ ਗੁਪਾਲ ਹਮਾਰੇ ਵਸਤਾ॥
 ਸਿਮਰਤ ਕਾੜਾ ਭਾਗਨੁ ਭਇਆ॥
 ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਿ ਤਿਸਹਿ ਪਹਾਪਤਿ ਜਾਕੈ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਪਇਆ॥੨॥ਰਹਾਉ॥
 ਅਨੌਕ ਉਪਾਵ ਕੀਏ ਬਹੁਤੇਰੇ ਬਿਨ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਦੁਖੁ ਨ ਗਇਆ॥
 ਪਾਰਿ ਅਨਿਗ੍ਰਹੁ ਰਾਖਿ ਲੀਨੇ ਅਪੁਨੇ ਨਾਨਕ ਤਾਕੀ ਸਰਨਿ ਪਇਆ॥੨॥

(ਪਤਰਾ ੩੯੯)

3.2. ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕਾਢੀ ਮਾਰਿ॥ ਕੁਸਲੁ ਹੋਆ ਪਰਵਾਰ ਸਧਾਰ॥੧॥
 ਮਨਉ ਗਈ ਗੁਰਿ ਆਪਿ ਗਾਵਾਈ॥ ਸਹਜੁ ਅਨੰਦੁ ਕਰਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
 ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਦਇਆਲਾ॥ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਅਪੁਨੇ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ॥੨॥

(ਪਤਰਾ ੩੯੯)

3.3. ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫

ਊਨਿ ਮਿਲਿ ਭੂਪਤੁ ਜਾਇ ਚਰਾਇਆ॥ ਪਰਪੰਚੁ ਝੂਠਾ ਦਿਖਲਾਈ ਮਾਇਆ॥
 ਆਪਨਾ ਜੇਹਾ ਬਹੁ ਤੁਖਰ ਭਗਨੇ॥ ਹਮਰਾ ਰਾਖਾ ਸਾਰੰਗ ਪਾਨੇ॥੧॥
 ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਸਭਕੇ ਸੇਵੈ॥ ਊਨਿ ਮਿਲਿ ਭੂਪਤੁ ਹਮ ਗੁਰਦੇਵੈ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
 ਉਹ ਕਹੈ ਮੈ ਮਾਨੁਖ ਤਾਣੁ॥ ਹਮਰੈ ਘਰਿ ਸਾਚਾ ਦੀਬਾਣੁ॥
 ਉਹ ਕਿਰਮੈ ਕੈ ਪਾਵੈ ਪਰਿਆ॥ ਰਾਲੁ ਘੁਟਿ ਮੇਰੈ ਸਾਹਿਬਿ ਖਰਿਆ॥੨॥
 ਹਰਿ ਚੰਦਉਗੀ ਜਿਉ ਦੁਰੀਆ॥ ਫੂਲੈ ਫੂਕੈ ਤਿਸੁ ਉਪਰੀਆ॥
 ਬਿਨਸਿ ਗਾਇਉ ਬਾਦਲ ਜਿਉ ਵਾਉ॥ ਹਮਰਾ ਸੁਆਸੀ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ॥੩॥
 ਪਚਿਆ ਨਿਦਕ ਸਨ ਮਿਲਿ ਭੂਪਤ ਸਭਾ॥ ਇਕਿ ਕਾਟੇ ਇਕਿ ਭਾਨੀ ਨ ਲਭਾ॥
 ਜਨ ਕਾ ਲੀਆ ਕੁਪਿਆ ਰਾਮ ਰਾਇ॥ ਜਨ ਨਿਰਭਉ ਨਿਦਕ ਦੀਏ ਬਹਾਇ॥੪॥
 ਜਨ ਕੀ ਰੀਸ ਕਰਹੁ ਮਤੁ ਕੋਇ॥ ਜਨ ਕਾ ਰਾਖਾ ਸਾਚਾ ਸੋਇ॥
 ਪ੍ਰਤੁ ਰਖਿਉ ਜਿ ਮਾਤਾ ਬਾਪਿ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਨੁ ਆਪੇ ਆਪਿ॥੫॥

(ਪਤਰਾ ੩੯੯)

3.4. ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਡ (ਸਲੋਕ)

ਧਾਵਤੜੇ ਸੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਭੇ ਕਮ ਵਿਸਾਰਿ॥
 ਨਾਨਕੁ ਏਹੁ ਫਿਸਿਆ ਜਪਿਆ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰਿ॥

(ਪਤਰਾ ੫੦੮-੫੦੯)

3.5. ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫

ਰਾਮਦਾਸਪੁਰਿ ਜਬ ਆਏ॥
 ਤਾ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲੁ ਸੁਖ ਪਾਏ॥੧॥
 ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਵਿਟਹੁ ਕਰਬਾਨੁ॥
 ਦੈਅਲੁ ਹੋਆ ਪੂਰਨੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਬਖਸਿ ਲੈਆ ਹੈ ਬਚੜਾ ਮਾਨਾ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
 ਸੋਗੁ ਨਿਵਾਰਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਆਪੇ ਪ੍ਰਗਟ ਭਇਆ ਜਹਾਨਾ॥
 ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਕੀ ਪਇਆ ਸਰਾਨਾ॥੨॥

(ਪਤਰਾ ੯੩੪)

3.6. ਸੋਰਣਿ ਮਹਲਾ ੫

ਸੰਤਨ ਕਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਭ ਉਪਰਿ ਉਨ ਕਉ ਕੋ ਨ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ॥
ਨਾਮ ਧਨੁ ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਲੈ ਅਖੂਟ ਭਰੇ ਭੱਡਾਰਾ॥੧॥
ਸੰਤ ਜਨਾ ਸਿਉ ਦੁਪਣੁ ਕਰਤਾ ਤਿਨਿ ਕਰਤੇ ਆਪਿ ਪਚਾਇਆ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਜਿਸ ਕਾ ਗਰਬੁ ਕਰੈ ਉਹੁ ਪਾਪੀ ਤਿਨਿ ਮਾਰਿ ਪਛਾਇਆ॥
ਜਿਉ ਕੁਠਾਰੁ ਕਰੇ ਧਰੇ ਬਚਾਈ ਸੁਕਾ ਕਾਸਟ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰਿ ਡਾਰਿਆ॥੨॥
ਮਾਨਸੁ ਸੇਵੈ ਸੌ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਸੁਹੇਲਾ॥
ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਰਹੇ ਸਿਰ ਉਪਰਿ ਜਸਪਰਿ ਉਠਿ ਸਿਧਾਰਿ ਇਕੇਲਾ॥੩॥
ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਲੋਕੁ ਸਰਿਨਿਅਹੁ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਵਿਚਾਰਾ॥
ਜੋ ਭਰਾਤਨ ਸਿਉ ਕਰੈ ਬਖ਼ਾਲੀ ਸੌ ਪਰਮੋਸਰਿ ਮਾਰਿਆ॥੪॥

(ਪਤਰਾ ੬੩੪)

3.7. ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੫

ਨਿਰਮਲਾ ਸੁਖਰੀਤਿ ਸੁਆਮੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੁਖਰੀਤਿ॥
ਆਸ ਪਿਆਸ ਉਲਾਸ ਮਨਹਿ ਤੇਰੇ ਪਾਇ ਪਰਸਉ ਨੀਤਿ॥ਰਹਾਉ॥
ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਕਰਤਿਆ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਰੇਨ॥
ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਪਾਇਕਾ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਧੇਨ॥
ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਦਾਸ॥
ਨਾਨਕ ਰਾਖਹੁ ਲਾਇ ਲੜਿ ਸੁਨਹੁ ਦੇਹ ਅਰਦਾਸਾ॥੨॥

(ਪਤਰਾ ੬੩੩)

ਬਿਲਾਵਲ ਮਹਲਾ ੫ ਸਲੋਕ

- 3.8. ਅਨਦਿਨ ਨਾਮ ਜਪਉ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਜਪਉ॥
ਸਭੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਅਰਪਉ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸਭੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਅਰਪਉ॥
3.9. ਬੇਨਤੀ ਦੇਹ ਕਰੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਬੇਨਤੀ ਦਿਹ ਕਰੀ॥
ਹਰਿ ਬਿਸਰੁ ਨ ਏਕ ਘਰੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਬਿਸਰੁ ਨ ਏਕ ਘਰੀ॥
3.10. ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਤੇਰੀ ਆਸ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਤੇਰੀ ਆਸ॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਾਟੀ ਜਮ ਫਾਸ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਾਟੀ ਜਮ ਫਾਸ॥
3.11. ਸਾਧੂ ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸਾਧੂ ਸਰਨਿ ਗਹੀ॥
ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਦੇਖੁ ਨ ਲਹੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਦੇਖੁ ਨ ਲਹੀ॥
3.12. ਸਿਧਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਲਧੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸਿਧਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਲਧੀ॥
ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਵਧੀ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਵਧੀ॥

(ਪਤਰਾ ੨੯੨-੨੯੩)

3.13. ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰੁ ਬਿਧਾਤਾ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਆਪੁਨੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ॥
ਉਚ ਨੀਚ ਸਭ ਏਕ ਸਮਾਨਿ॥ ਤਿਸੁ ਕਾ ਕੀਆ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨਿ॥੧॥
ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਧਿਆਇ ਪਰਾਨੀ॥
ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਅਵਰੁ ਲਪਟਾਵਹਿ ਜਾਸਹਿ ਜਨਮੁ ਗੰਵਾਇ ਪਰਾਨੀ॥ਰਹਾਉ॥
ਤੂ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਕਿਆ ਤੇਰਾ ਮੂਲੁ॥ ਝੂਠੇ ਮੇਰਾ ਤੇਰਾ ਕਰਿ ਢੂਲੁ॥
ਜਾ ਕੀ ਬਸਤਿ ਸੋਈ ਢੂਨਿ ਲੇ॥ ਝੂਲਾ ਪਰਾਨੀ ਢੂਦਨ ਕਰੇ॥੨॥
ਜਿਉ ਜਿਉ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਤਿਉ ਰਹਨਾ॥ ਸੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜੋ ਕਿਛੁ ਲਹਨਾ॥
ਨਾਮੁ ਆਪਨੇ ਕੀ ਕਰੈ ਜਿਸੁ ਦਾਤਿ॥ ਧਨੁ ਧਨੁ ਸੋ ਜਨੁ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ॥੩॥
ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਗੋਵਿੰਦ॥ ਬੂਡਤ ਨਾਹੀ ਭਵਜਲ ਸੰਧੀ॥
ਭਾਉ ਭਰਾਤਿ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਪਾਈਐ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬਹੁਰਿ ਕਾਹੇ ਆਈਐ॥੪॥

(ਪਤਰਾ ੮੩)

3.14. ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫

ਆਪੇ ਦੀਨਉ ਅਪਿਆਉ॥ ਜੀਅਨ ਕੇ ਲਾਇਓ ਸੁਆਉ॥
ਕੀਨੇ ਬਹੁ ਚਲਤ ਬਿਡਾਨਾ॥ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨਾ॥੧॥
ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦ ਕੀ ਧਮਸਾਲ ਪਿਆਰੇ॥ ਆਪਿ ਪਰੋਸਨਹਾਰੁ॥ਰਹਾਉ॥
ਆਵਨੁ ਜਾਨੁ ਕੀਉ ਇਕੁ ਖੇਲੁ॥ ਮਸਤਾ ਮੋਹ ਹਮ ਤੁਮ ਬਹੁ ਮੇਲੁ॥
ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜਾਇ॥ ਮੋਹ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਹ ਠਹਰਾਇ॥੨॥
ਕਬਹੂ ਉਚ ਬਹੁਤ ਬਿਸਥਾਰੁ॥ ਕਬਹੂ ਨੀਚ ਫਿਰੈ ਭੇਖਾਰ॥
ਕਬਹੂ ਸੋਗ ਕਬਹੂ ਅਨੰਦੁ॥ ਮੀਠੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਬਹੁ ਬੰਧੁ॥੩॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਨ ਏਕੁ॥ ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਕੀ ਤਰੀਐ ਟੇਕੁ॥
ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਆਇ ਪਰਿਉ ਸਰਨਾਇ॥੪॥

(ਪਤਰਾ ੮੩-੮੩੯)

3.15. ਮਾਰੁ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫

ਅਗਮੁ ਅਰੋਚਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਇਆ॥ ਅਮਿੜੁ ਪੀਆ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੀਆਇਆ॥
ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਨਵਨਿਧਿ ਪਾਈ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪੈ ਨਿਰਾਰਾ ਹੋ॥੧॥
ਵਿਣੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਨ ਆਵੈ॥ ਭਰਮਿਆ ਫਿਰੈ ਸੁ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵੈ॥
ਬਾਰਹੁ ਪੰਥ ਸਭੇ ਹੈ ਝੂਠੇ ਸਭ ਮਹਿ ਸਚੁ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ਹੋ॥੨॥
ਨਿਰਮਲ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਦਾਟਾ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੂਜੇ ਆਵਣ ਜਾਣਾ॥
ਇਸ ਪੁਜੀਤੀ ਤੇ ਜੋ ਨਰੁ ਚੁਕੈ ਸੋ ਸਣੁ ਪਿਤਰੀ ਹਤਿਆਰਾ ਹੋ॥੩॥
ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਬਾਣੀ॥ ਸੋਈ ਸੰਤੁ ਜਿਨਿ ਸੰਗਤਿ ਜਾਣੀ॥
ਵਿਣੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ਜਾਇ ਪੂਛਹੁ ਵੇਦ ਪੁਰਾਰਾ ਹੋ॥੪॥
ਸਰਿ ਨਰ ਸੇਵਹਿ ਸਿਧ ਵੇਚਾਰੇ॥ ਗਣ ਰੰਧਸ ਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਹਾਰੇ॥
ਜੇਤੇ ਦੇਵ ਸਭੇ ਜਾਮਿ ਬਾਧੇ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਾ ਹੋ॥੫॥
ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੇਵਾ॥ ਆਪਿ ਤਰਿਆ ਪਿਤਰੀ ਸਮੇਵਾ॥
ਸੋਈ ਕੁਲੁ ਸੰਤ ਜਿਤ ਹੋਵੈ ਸੰਤ ਬਿਨਾ ਕੁਲੁ ਮਾਰਾ ਹੋ॥੬॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੁਲ ਸਬਾਏ ਤਾਰੇ॥ ਤਿਸ ਸੰਤਨੁ ਕੈ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰੇ॥
ਕੋਤਿ ਤੇਤੀਸ ਪਰਸਨ ਕੈ ਤਾਈ ਸੰਤ ਚਰਨ ਸਿਰੁ ਧਾਰਾ ਹੋ॥੭॥
ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੀ ਸੇਵਾ॥ ਪਰਹਰ ਉਤਰਿਆ ਆਪਣ ਖੇਵਾ॥
ਜਨ ਕਾ ਮਾਰਿਆ ਕਬਹੂ ਨ ਬਖਸਿਐ ਸੁਆਨਿ ਜੂਨਿ ਲੈ ਉਤਾਰਾ ਹੋ॥੮॥
ਜਨ ਕੇ ਮਾਰਿਐ ਦੀਪ ਬਿਨਸੈ॥ ਸੰਤਨ ਤੇ ਜਾਮੁ ਪਰਹੁ ਨਸੈ॥
ਆਇਆ ਸੰਤੁ ਕੰਤੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ॥ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਿਆ ਚਾਰਾ ਹੋ॥੯॥
ਜਮ ਵਾਟ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋਜਨ ਵੀਸਾ॥ ਉਪਰਿਆ ਸੰਤੁ ਕਿਸੈ ਕਿਆ ਰੀਸਾ॥
ਮਨਮੁਖ ਸੇਤੀ ਸਾਝਿ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਇਤ ਉਤ ਦੁਹੁ ਘਰਿ ਹਾਰਾ ਹੋ॥੧੦॥
ਲਾਹੇ ਕਾਰਣਿ ਵਣਜੁ ਚਲਾਇਆ॥ ਮਨਮੁਖ ਹਥਹੁ ਮੂਲ ਰੰਵਾਇਆ॥
ਕਿਆ ਲਹੁੜਾ ਕਿਆ ਵਲੁੜਾ ਵਡੇ॥ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਸੁ ਉਧਾਰਾ ਹੋ॥੧੧॥
ਤੂ ਦਾਤਾ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਭੇਖਾਰੀ॥ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਹਾਰੀ॥
ਸਭਨਾ ਕਾ ਪੂਰਨੁ ਏਕੇ ਦਾਤਾ॥ ਜਨ ਕਾ ਕਾਜੁ ਸੰਵਾਰਾ ਹੋ॥੧੨॥
ਅਕਥ ਕਥਾ ਗੁਰ ਸਬਦ ਬੁਝਾਇਆ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਆ॥
ਸਚੀ ਟੇਕ ਸਚੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਜਨੁ ਤਾਰਾ ਹੋ॥੧੩॥
ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਵੈ॥ ਜੈਸਾ ਬੀਜੈ ਤੈਸਾ ਖਾਵੈ॥
ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਗੁਰਬਦਿ ਪਛਾਣੀ ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਜਮੁ ਮਾਰਾ ਹੋ॥੧੪॥
ਚੂਕੀ ਤਾਤਿ ਪਰੋਜਨੁ ਸਰਿਆ॥ ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ॥
ਆਵਾਗਵਨੁ ਮਿਟਿਆ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਬਾਹੁੜਿ ਦੂਖੁ ਨ ਦਾਰਾ ਹੋ॥੧੫॥

35

XVI. ORTHOGRAPHY AND THE SCRIBE

16.1. The orthography and the spellings of *Gurmukhi* of this manuscript are some of the other features which have been taken into account to prove its earlier origin.¹ Since orthographic characteristics of a script do not change in a short span of time, consequently on the basis of orthographic features alone, it is very difficult to pin-point the precise age of a document. Secondly, it is highly probable that due to regional, dialectal or personal bias the scribe may not be following the prevalent method of writing in its totality. We observe that the scribe of this manuscript has developed a distinct style of orthography. For instance some of the consonants, namely ਹ, ਚ, ਛ, ਣ, ਲ and ਝ are of peculiar shape. The vowel of *ūrā* (ਊ) invariably occurs with an open mouth (ਊ). For the vowel sign of *karinā* (ਕੰਨਾ) a dot has been employed, which has been picked up to prove its earlier origin. Besides the dot, the use of half *karinā* which is visible almost at every folio has been overlooked by the scholars to describe its orthographic features. In fact it points to a transitional stage in the development of *Gurmukhi* orthography when the full vertical stroke (ਡੱਡੀ) has not yet come into use for the sign of *karinā*. The distinct orthographic features of this manuscript, such as use of the dot for *karinā* and *ūrā* with an open mouth, are identical to the *Hukamnāmās* of Guru Tegh Bahadur.² Thus, the orthography instead of proving it to be an old manuscript, points to its origin somewhere in the second half of 17th century C.E.

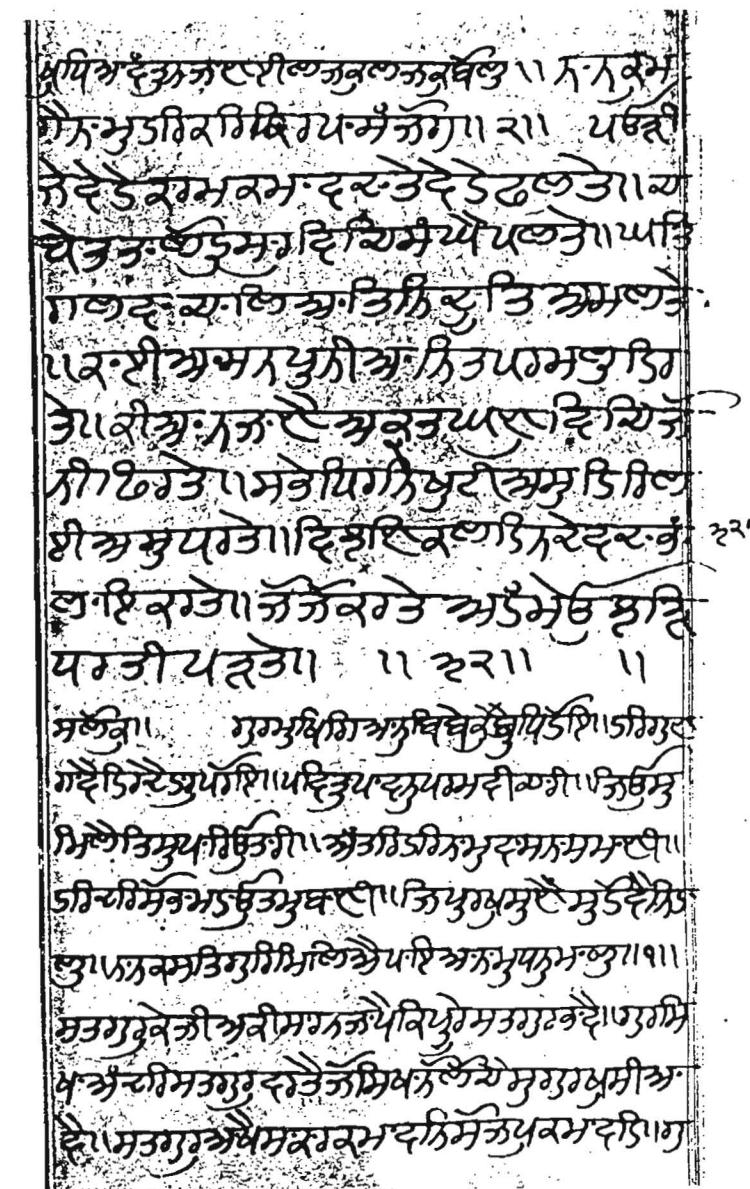
16.2. The scribe of this manuscript has been assumed to be a close associate of Guru Amar Das, possibly Bhai Gurdas.³ The description of Guru Amar Das' death in eulogistic manner has been taken as a proof to establish its scribe's identity with Bhai Gurdas. Since, the orthographic style of *Kartarpuri Bir* is quite distinct from that of MS # 1245, consequently to resolve the above contradiction, Pashaura Singh has remarked that Bhai Gurdas may have further improved his hand-writing by the time

1. Pashaura Singh, *The Text and Meaning of the Ādi Granth*, p. 27; Gurinder Singh Mann, *The Making of Sikh Scripture*, p. 77.

2. Ganda Singh, *Hukamnāme*, pp. 72, 110, 114, 116, 118.

3. Pashaura Singh, *op.cit.*, p. 28.

PLATE X

Folio 320 of MS # 1245 showing the text filled in later on by the secondary scribe.

PLATE XI

ਗਮੁਨੀਧਨੁਦੁਰਭ-ਗੀਧ-ਣੇ॥ ੨॥ ਕੁਣਗੀਕਿਉ
ਜੋਮੁਨੀਧੈ॥ ੨॥ ਕੁਣਗੀਹੁਤਾਵਿਲੈ॥ ਠਿਭ
ਬੈਤ-ਵੈ॥ ਪ੍ਰੇਵਨੀਛਾਏਅ-ਜੋਮੇਛਰਤਾਵ॥
ਤੈਮੇਥਰਥਾਮੈਤਾਵਨ॥ ੩॥ ਏਕਲਸਾਤੁ
ਜੋਅ-ਵੈਕਣਿ॥ ਸੁਗਨ-ਕੁਤ-ਤੈਕਣਿ॥
ਗੁਰਦਸ-ਚਿਜਿਭਨਿਆਨ-ਲੁਗਨ
ਅ-ਇਆ-ਮੈਅਮਣੁ॥ ੪॥ ੨॥

ਪੈਰਹੁਮਤਾ-੫ ਮੰਤਰੀਨੀਚ-ਜ
ਨੀਭਵਨ॥ ਮੰਤਰੀਨੀਚ-ਰੰਗੀਕਰਨ॥ ਮੰਤ
ਰੀਨੀਚ-ਕੁਖਮਤ-ਲਾਤ-ਕੁਦੇਤਿਚਨ
ਕੁਚ-ਮਾ॥ ਮੰਤਰੀਗੀਕਰਤਿਜ਼-ਕੁ
ਗਨਿਚਕਤ-ਜੀਕਿਛੁਮ-ਕੁ॥ ਰਤ-ਕੁਛਾਤ
ਨੀਨੀਚ-ਕਦੁਧੇਚ-ਵੈ॥ ਭਗਤਕੀਨੀਚਾਗ-ਨੁ
ਕੁਂਘਾਵੈ॥ ਭਗਤਕੀਨੀਚਾਗਭਮਿਘਾਲੈ॥
ਭਗਤਕੀਨੀਚ-ਰ-ਕੋਟਲੈ॥ ੨॥ ਨੀਚਕਕੀਗ
ਤਿਕਤਕੁਂਝੈ॥ ਅਧਿਛੀਚਿਅ-ਯੇਤੀਕ-ਉ
ਈਕ-ਗੁਲਾਗੇਵਨ॥ ਆਲੋਚ-ਤ
ਕੁਝਿਚਕਮਿਨਿਧਨ॥ ੩॥ ਧਰਛੁਤਮਕ
ਤਿਨਿਰਵੈ॥ ਸੱਗਿਮਤੈਜੁਲੈਚੈਗਾ

Folio 1059 of MS # 1245 depicting the penmanship of another scribe.

(4)

PLATE XII

ਰਤਾਕਾਵਾਪਿਸਤੀਤਿਅਨਿਚਨਗੇਤਾਗਿ॥ ੫॥ ਮੁਖ
ਮਤਚੁਡੀਮੁਖਤਿਗਿਤਿਸਤਾਗਿ॥ ਫਲੁਸ-ਏਪਾ
ਕੁਦਿਕਤੀਗੁਲਾਗਦੈਸਰਾਧਪਾਗਿ॥ ਰਿਚਕਨਮੁਖਕਲ
ਕੁਚ-ਨੀਨੁਗੀਅਕੈਚਵਾਗਿ॥ ੨॥ ੧੫॥ ਪਾਸਮੀਮਤਾ
॥ ੫॥ ਅਥਗੁਖਨਤਾਚਿਤਾਗਿ॥ ਪਾਤਿਪੁਸੀਤਕੀ
ਏਕਿਗੁਬੀਤਗਲਾਗੇਗੁਬਿਚਾਗਿ॥ ਹਾਹਾਹਾਹਿਗੇਤਿਕੀ
ਸਾਪਕੈਸੋਗਿਕਾਮਕੁਧੇਕੁਮਾਗਿਆਸਿਮਾਗਿਸਿਮਾਗਿਪੁਰ
ਗਤਾਹਿਗਸਿਮਿਸਗਲੇਤਾਗਿ॥ ੧॥ ਅਲਉਖਾਚਿਸੁਲਾਹਿਕੈ
ਅਗਿਚਲਾਖਪਾਗਿਆਚਾਹਗੇਵਾਹਿਤਿਗਾਕ
ਪੁਹਾਪੁਹਾਹਿਲਿਹਾਗਿਆ॥ ੨॥ ੧੬॥

ਪਾਸਮੀਮਹਲਾ ੫

ਮੇਲ-ਗੁਮਿਸ਼ੁਕਤਾਸਤਿਗੁਰਮੈਗਸਦਾਹਾਈ
ਜੀਨਿਚੁਧਕਾਕਾਇਅਕੇਤਾ॥ ੧॥ ਰਾਹਾਹਿਗੁਥਾਦੇ
ਸਿਗਾਈਚਿਅਪੁਨਕਗਿਵਿਰਥਸਗਲਾਸਿਦਾਈ॥
ਗਿਚਕੇਮੁਖਕਾਲੇਕੀਨੇਜਾਕਾਅਪਿਸਹਾਈ॥
॥ ੧॥ ਸਾਚਾਸਾਹਿਚੁਹਾਅਗਵਲਾਗਿਲੀਏਕੀਠਿ
ਹਾਈ॥ ਗਿਚਕੁਭਿਕੈਸਦਸੁਖਮਾਹੈਗੁਕਹਾਗਿ॥
॥ ੫॥

Another folio 576 of MS # 1245 presenting the modern style of Gurmukhi letters.

(5)

APPENDIX II CHAP. 4
STATEMENT OF THE CHAWLAS AT
SRI AKAL TAKHT SAHIB

ਮੈਂ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਛੁਗ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਬਾਗ ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਗਾਤਨ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਪੇਟਿਗਾ ਹੈਡੀ ਕਰਾਫਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜ ਮਿਤੀ 5.5.93 ਵਾਰ ਬੁਧ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਲਿਖਤ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਜੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਬੀਜ਼ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਜੋ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਖਰੜਾ ਨੰ. 1245 ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਬੀਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ 1245 ਨੰ. ਬੀਜ਼ ਦਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੰਨ 1979-1980 ਦੇ ਦੁਰਾਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਟੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ੈਹਰ ਗਰਜਿੰਘ ਨਗਰ (ਗਜ ਸਿੰਘਪੁਰ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੰਗਾਨਗਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਰੱਦੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਜੋ ਕਿ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਫੇਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਇਸ ਬੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਰੱਦੀ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਹ ਬੀਜ਼ ਤਕਗੀਬਨ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਈ ਰਹੀ। ਇਸ ਅਰਮੇ ਦੁਰਾਨ ਪੁਗਾਤਨ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਚਨ ਦਾ ਸੌਕਰਿਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਭਾਈ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਅਖੰਡ ਪਾਠੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨੇ ਇਸ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੇ ਦੁਕਾਨ ਕਰਾਏ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੇ, ਉਹ ਮੈਂ ਇਸ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨੋਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ।

ਇਹ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਇਆ ਮੈਨੇ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਈ। ਇਸ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਨੋਟ ਇਸ ਬੀਜ਼ ਸਬੰਧੀ ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਅਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਭਾਈ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਾਠੀ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੇ ਉਪਰ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ।

ਦਾਸ
ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ

5.5.93

ਅਸਥਾਨ :- ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ
ਦੁਕਾਨ :- ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਬਜ਼ਾਰ ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

6) Statement of dealer at Sri Akal Takhat (in Gurumukhi script) confessing that he procured this manuscript from Scrap Dealer going on cycle in 1979-1980AD In Rajasthan and then implanted in Guru Nanak Dev. University Library through sale of the manuscript to librarian.

गुणवत्तेन यामि गेट्टु परम समा
रम गर्वता अस्तु गरियता भवति
व्रद्धा विद्या विद्युत गुण गमन इच्छी च
ग्राष्टवं वर्ण गमन उत्तर पारा कुल
उमभुजु नगल उत्तर पूर्व गवर्तु व्रागी
गावक वृत्त रामा नै॥ मिभर लंगो विं
न्द्राभु उत्तर कुल उमभुजु ज्ञाना
लघु पूर्व गमन गवर्तु वृत्त व्रागी
वेद उत्तर मनुजा नै॥ मरघ न्द्रे विं
परिति आरी मरघ परभन्दि वृत्त
जालघ प्रे लिपा पर्व गेट्टु गुरु
भुम त्राकि लिपु लंगा नै॥ उत्तर उ
उद्दते उत्तर गुरु नै पूर्व लंगा
मापुर उभाजा लंगा वृत्त वित्त विं
लंगा नै॥ उत्तर लंगु लंगु उत्तर उत्तर
वृत्त वृत्त गुरु गुरु गुरु गुरु गुरु
गुरु गुरु गुरु गुरु गुरु गुरु गुरु

7) Vanjara Pothi folio no. 814 with Maru Sahansar Nama Mahalla 6 (Kachi Bani) in the hand of primary scribe in the same shade of ink and with the same pen.

ਵਿਸਾਗੀਐਗਾਪਣਤਥੀਆਪਣ
 ਆਪੇਡੀਨਾਜੁਸਟਾਗੀਐਗਾਨਾਸ
 ਲੋਕਮਨ ਏਹਕਿਨੀਆਜਕੀਤੁ
 ਜੋਲਹੈਜਾਇ। ਗਾਨਕਾਸਕਕ
 ਨਹੀਂਐਸਦਤੀਰਤੇਸਮਾਇ। ਨਹੀਂ
 ਸ਼ੰਗਕਰਿਮੈਮਨੈਮਨਦਤੇਸਿ।
 ਅਸਕ੍ਰਿਤਾਸਾਖੀਐਜਿਲੈਬੈ
 ਦਰਤੇਸੁਇ। ੧।੧। ਮਨ ਸਲਾਖੁਜਿ
 ਬਾਬੁਦੇਵਕਰਮੁਨਤੁਪੁਕਾਜਾ
 ਇਆਗਾਵਨਦੇਵਕਤੀਆਥਾਇ
 ਕਾਈਪਾਇ। ੨। ਆਪਛਹੁਨੀਆਜਿਤੁ
 ਹਵੈਸੁਖਪਾਈਐਸਾਡਿਚੁਸਾ
 ਸਮਾਲੀਐ। ਜਿਤੁਕੀਤਾਪਾਈਐ
 ਆਪਣਾਸਾਘਾਲਕੁਗੀਕਿਉਂਘਾ
 ਲੀਐ। ਅਨਾਮੁਲਿਗਕੀਨਾਈਦੇ
 ਲਾਮੀਗਲਕਿਉਂਲੀਐ। ਜਿਭੁਸਾ
 ਤਿਥਕਾਲਿਗਤਾਗੀਐਤੇਵੈਡਾਪਾਸ
 ਨਲੀਐ। ਆਦਿਕੁਲਾਤੁਪਰਿਮਾ

ਲੈਲਾ। ਅਠਸਤਿਤੀਰਬਜੇਗਾਵਹਿਓ
 ਭੇਗਾਜੀਮੇਲਾ। ਜਿਨਪਥਾਨਿਕਾਰ
 ਬਾਹਰਿਗੁਦਹੁਤੇਕੁਲੇਸੁਸਾਗਿਆਤ
 ਗਹੇਤੁਲਗਾਰਬਸੇਤੀਦੇਬਹੇਦੀ
 ਨਾਗਿਆਰਗੀਤਸਤਿਰਗੀਗੋਵਹਿਓ
 ਪਕੀਕਰਿਜਾਤਿਆਪਰਵਾਨਾਜੀ
 ਕਿਸੇਕੇਗੀਬਾਸੁਨੇਗਾਤਾਨਾਹਿਵਾ
 ਰਾਹੁਪਾਰਿਥਰਨੁਮੰਗਜਥੈਦੇਇਤ
 ਆਤਾਸਦੀਬਾਨੁਏਕੇਕਲਾਮੁਦੇਵਾ
 ਤਮਾਤਮਾਮੇਲਾਨਾਨਾਹਿਲਾਏਲੇਕਾ
 ਪੀਨਿਛੇਗਾਵਕਾਜਿਉਲਾ। ੩।
 ਪਛੁਤੀਆਪੇਡੀਕਮਣਕੀਆਕ
 ਲਾਅਪੇਡੀਤੇਪਾਗੀਐਨਿਥਾਤਿ
 ਵੀਤਾਆਪਣਾਪਰਿਕਨੀਪਕੀਸਾ
 ਗੀਐ। ਜਾਅਇਆਸੇਨਲਸੀਸਨੁ
 ਕੇਈਆਪਣਾਗੀਐ। ਜਿਸਕੇਂ
 ਅਪਗਣਾਗਿਕਿਉਸਾਤੁਮਾਤੁਮਾਤੁ

8) Vanjara Pothi, folio no. 127Asa di var with pauris and Salok Mahallas- indicating complete reference to authorship as in standard version compiled by Guru Arjan Dev ji.

॥ शुक्लजिदार्थीकृत्यात्मा ॥ १२ ॥ भगु ॥ ग्रन्थिमरिपद्मुक्त
उगमतापाचीजीअरण्डबुवर्तुतैअनुवाणिजुठिजातिगण ॥
जन्मुगाज्ञानचापागेजन्मुगादीप्रभाषित्वाबरम्बुलान्तिगण
॥ यन्मध्यनक्षरघुडवीजैकंगटजिछुर्गिजातिगण ॥ १ ॥ ज
उगम्भाणिकेसगाडियटकैठीरनविछुरघमांडिगणारिसमर
रुवजन्मदिअनुदीवीजीउवमुख्यस्त्रैलक्ष्मिगण ॥ २ ॥ यमरम
दित्यस्थेक्षमगौरिअमुकुलैकैजातिगणाकउवधीउमुक्तु
गेमेत्तुमायमंगठितरिजातिगण ॥ ३ ॥ भगु ॥ ऐसीला
एतुवृष्टिक्षुरवगौगनीयिन्द्रज्ञगुमशीमेनाम्बैछत्तुयगैगुगु ॥
जावीष्ठितिगत्वक्षुरगैत्यरत्तुदीच्छगैरानीर्यउचुरकर्मेपे
मर्गीष्ठित्वक्षुरेत्तर्गै ॥ ४ ॥ नामदेवक्षीरुतिर्यन्त्रुमयन्तर्गै
उत्तर्गैविगद्वामुक्तुरेत्तर्गैजीत्तुरेत्तर्गैसर्गै ॥ ५ ॥
भगु ॥ भगुमर्क्षन्यिर्वाम्हीवद्वानेनमायतेगुन ॥ वगु ॥
तीक्ष्णजीवधेयमर्गद्वारिगत्तम्ही ॥ लग्नेत्तर्वज्ञनीत
तेन्तित्वनम्हितेज्ञाशीर्गम्ही ॥ ६ ॥ तेत्तर्मंत्राउष्टव
वर्त्तुत्तुपीत्वन्तज्ञाशी ॥ त्वेत्तुत्तुपवर्त्तवर्त्तैठित्वर
त्वम्हीत्वन्त ॥ तिवट्टित्वत्तुमर्गद्वारिगत्तुवेगम्हिल्लु
भास्त्री ॥ भास्त्रीगिरपग्नुअमीदेव्वाल्लुत्तुवीत्व

ਤੁਸ਼ਨਈ ਰੇਮਾਈ ਕਵਲ ਨੇਂ ਅਧਨੇ ਗੁਨ ਅਧਨੇ ਗੁਨ ਘਰ
ਪਿਓ ਮਨੀ ਹਵਾ ॥ ਮਨੁ ਸੁਕਲ ॥ ੩੫੬ ॥ ੪੧
ਚੜ੍ਹ ਚ ਅਣ ਹਿਰ ਦੈਤ ਚ ਧਰੀ ਗੁਰੂ ਪੁਰਖੁ ਖੁਨ ਸੁਕਲੀ ॥ ਚੜ੍ਹ
ਮਨੁ ਅਰਥੀ ਧਰੀ ਸੁਭ ਅਗੇ ਜਗ ਮਹਿਰੁ ਪੁਟ ਦੁਲ ॥ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ
ਕੁਮਤ ਹੁਵਿ ਸਾਡੇ ਗਜੁ ਪੈਂਧੁ ਟੇਸ਼ ਸੱਖ ਸਵੇਰੁ ॥ ਚੜ੍ਹ ਸੀਧੀ ਤਾਲੀ ਸਾਲੇ
ਚੜ੍ਹ ਕੰਤ ਅਧਰੁ ਵਕੁ ॥ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਵਿਸੁਕੈ ਕੁਨ੍ਹ ਹੀ ਅਚਪਹਰੁ
ਗੁਬੁਅਨੁ ਅਛੀ ਸਾਧ ਸੀਵ ਕੁਨ੍ਹ ਤਸੁਆ ਅਦਿਹਰਗੁ ਸੋਕਧਨੁ
ਲਗਾਵਾ ਨਹੀਂ ਪਠ ਅਸਟਕ ਸੀਧਿ ਹਉ ਯਤੁ ਅਜੁ ਸੁਗੁ ਹੁਣੀ ॥
ਸਾਥ ਕਲਿ ਅਕੜੇ ਮਨੁ ਅਦਿਹਉ ਪਿਣੀ ਸਾਧੁ ਤੁ ਆਸੀ ਰਵਲਾ ॥ ਚੜ੍ਹ
ਕਿ ਮੁਝੁ ਕੇਵਟ ਵਖਥਾਂ ॥ ਜਨ ਮੁਧ ਪਠ ਬੁਗੀ ਤੁ ਧਰਲੀ ॥ ਕਮੁਕੈ ਯੁਨੀਤ
ਪਰਹਾਗੀ ਹੈ ਹੈ ਰਸਾਵ ਗੁਰਗੁ ਵਹਾਂ ॥ ਪੁ ਜਿ ਸ਼ਹੁ ਪੁਰਗੇ ਖੁ ਮਚਾਲੁ
ਹੀ ਜਾਂਗੀ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਹਿਰਉ ਅਨੰਦੁ ਰਤੀ ॥ ਜੋ ਜੋ ਜਥੇ ਸੋਧੀ ਵਨੁ ਭਾਂਗੁ
ਤੁ ਜੀਗ ਜੋ ਨੀ ਪਾਲ ਗਵਾ ॥ ਕੀ ਸਹੀ ਵੇਸਾਈ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧ ਤਾਂ ਜਾਣ ਤੀਛੇ
ਗੁਣੀਤ ਤੱਤਾਂ ਅਲੀਤ ਖਲੇ ਕਹੁ ਰਖੈ ਨੈਥੀ ਤਰਵ ਪੰਨਾ ਸੁਹੀ ਪਵਨਾ ॥
ਜੀਉ ਪਖਤ ਤੁ ਪੁਨੁ ਸਿਵ ਸੰਤੀ ਚਾਹੁ ਅਭਗ ਰਵਾ ਅਹੀ ਪਾਖੀ ਵੰਦੀ ਚਾਹ
ਤੁ ਸਾਹਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਢੌਕੀ ਤੁ ਰਤਾ ਬਹੁ ਖੇਡੇ ਲਾਵਨਾ ॥ ਪਾਹਿ ਆਨੁ ਗੁ
ਸੁ ਸੁਖੀ ਮੇਤੇ ਘਵਦੇ ਘਵਦੇ ਸਹਿ ਸਚਰਕੀ ਗੇ ਗੁਹਾ ਥੇ ਹਮ ਸੈਨ ਕੁ ਜੈਤੀ ਜੀ
ਕੇ ਸੁਗ ਕਾਇ ਉਕੀ ਸੈਨ ਕਾਵਲਾ ॥ ਚੜ੍ਹ ਕੈ ਸਸਕੀ ਹੁ ਪਿਲਾ ਖੁਧ ਧਾਇ ਜਾ
॥ ਪਿਸਾਂ ਪੁਰਖੁ ਰਹੈ ਅਧੀ ਸਹਿ ਅਗਲਕ - ਲਾ ਲਾ ਸਾਰਲਾ ਪੈਂਧੀ ਰੂਸ

9) Bahoval Pothi Folio 566, Mira Bai's *Pada Under Rag Maru* (*Man Hamara bandyo kanwal nain Apney*) suggests that it belongs to a different text family

ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ

੧੭
ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਨਿ
ਅਕੁਲਾਡਿਓ - ੧

ਪੇਤੀਲੋਂ ਚੜ੍ਹਦੁ ਲ ਗਹਿਰ ਵੀਚੱਡੇ ਨ ਕਾਉ॥ ਲਸਤੁ ਹਿਨੁ
ਗੁ ਅ ਗਹਿਰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹਿਨੁ ਵਾਈ ਚਾਉਂਗ ਮੰਤੁ ਰੇਖੀ ਕੁਝੁ
ਸਰੋਚੋਗ ਚੌਥੀ ਸਮਾਂ ਵੈਨ ਉਗ ॥ ੧॥ ਕਲਿਲਿਫਿਨੀ ਉਜਲ
ਚਾਲਿ ਜਾਉਗ ਘੋਆ ਯਾਲ ਆਹੁ ਛਿਦੇ ਬਿਅ ਅਵਦਾਨੀ
ਬ. ਉਗ ॥ ਰਤਾਉਂਗ ਧਰ ਤੀਵਰੀ ਹੋ ਲਾਲ ਜਕੜੀ ਬਲੇਖੀ
ਲੁਜ ਜਾਉਗ ॥ ਪੰਡਾਲੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੈਂਤੇ ਨ ਰੇਤੇ ਗਧ ਸ਼ਾਸਤੁ ਗ
ਛਤ ਚੇਲਿ ਭੁਲਾ ਦੀ ਗੈਤੇ ਰਾਹਿ ਚਿਨੁ ਅਵੈਨ ਉਗ ॥ ੨॥ ਸਿ
ਹੁ ਦੇਵ ਸਿਧਿ ਲਾਈ ਰਿਲੋ ਅਥ ਅਉਗੁ ਪਤ ਪਨ ਗੁ
ਡੀ ਪੈਸਾਲੀ ਕਰ ਥੈ ਤਾਉਂ॥ ਮਤੁ ਦੇ ਬਿਕੁਲਾ ਵੀ ਸਾਂਤੇ
ਤੁ ਚਿਨੀ ਸਮਾਂ ਵੈਨ ਉਗ ॥ ੩॥ ਸੁਲਤ ਮੁਠੇ ਲੈ ਪ੍ਰਲਿਲੁ
ਕਰ ਰਾਹਿ ਰਾਖੇ ਪਾਉਂ ਖੁਕਸਹਿ ਲਾਲ ਕੀ ਥੋਰ ਨਾਨੀ
ਕ. ਮਕੁਦਾਉਂ॥ ਮਤੁ ਦੇ ਬਿਕੁਲਾ ਵੀ ਗੈਤੇ ਰਾਹਿ ਚਿਨੁ
ਅਵੈਨ ਉਗ ॥ ੪॥੧॥ ਸ਼ਾਸਤੀ ਰਾਗ ਮ: ੧

ਕੋ ਟੀਕੇ ਟੀ ਸੇ ਗੀ ਅਗਜਾ ਪਉ ਲੁਪਾਂ ਲੀ ਆਹਿ ਅਨੁਗ
ਠ ਛ ਮੁਕੁ ਨਉ ਦੁਇ ਗੁਢੇ ਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਪਾਂ ਸਾਂਤੁ ਲੁਨ ਮਥੁ

10) Bahoval Pothi folio no.16 Sri Raga the hymns start without reference to Ghar.

~ DISTORTED MAHALA PEHLA
NO GHAR

ਅਗਡਾਤੁ ਦਿਲਹਿ ਕੈ ਰੀਡੀ। ਕੁਝ ਪੈਨ ਭੁਗੋਈ ਹਿਣਦੁ
 ਜਗਿ ਭੁਡੇ ਦੀ ਨਭ ਸਨ ਬਿਤ ਵਿਧੀ ਗੁਫ਼ਈ ਮਾਂ ਗਲਿ
 ਨੀ ਰਤਿ ਪਰਸਟ ਲਾਤ ਸੇ ਸਾਡੀ। ਭੁਗੁਆ ਪੈਨ ਈ ਉਤੇ ਫਾਤਿ ਜਿ
 ਸੋਗੇ ਚਹਿਰੇ ਰਿਸੁ ਕੇ ਵੇ॥ ੧੧॥ ਨਗੁ ਨਗੁ ਆਖੀ ਰਤੁ ਷ੋਲੇ ਵੇ॥
 ॥੧੨॥ ॥ਪਛੀ ਜੀ॥। ਰਗ ਰਤ ਤੇ ਪੈਸਾ ਨੀ ਜਾਂਜੇ ਜੁ ਨ ਕੇ ਤੁ ਚਾਇਆ॥
 ਜਵ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤ ਭੁਤੁ ਭੋਲੇ ਵਿਸੇ ਦੁਲਾਈ ਅਗੁ ਭਗਤ
 ਅਧੇ ਮੋਹਿ ਜੁ ਤਿਸ ਕੋ ਸਾਹੁ ਕਸਾਇਆ॥ ਸੈ ਸਗੀ ਕਾਧਿ ਪੁ
 ਅਉ ਜੁ ਕੈ ਕੁਵੜੁ ਥਾਲ ਥਾਲ ਥਾਲ ਥਾਲ ਥਾਲ ਥਾਲ
 ਨ ਜਾਂਦੀ ਕਮੁਕ ਰਿਧੁ ਦਿਸੁ ਵਧ ਏਲਾ॥ ਭਗਤ ਕਰਿ ਭਰਿ
 ਕਰ ਕਿਨੀ ਅਠ ਦਿਸੁ ਮੁਧਿ ਕਾਉ ਕਾਉ ਸਹਿ ਕਾਉ ਕਾਉ
 ਦਿਸੇ ਦਿਸੁ ਕਾਉ ਅਧੁ ਗਦਾਇਆ॥ ਨਹ ਬਾਗੇ ਕੋਵ ਰਿਸੁ ਧਰੁ
 ਲੇ ਸਾਵੇ ਸਥ ਦਿਸੁ ਜਾਇਆ॥ ੧੩॥ ਕੁਲੀ ਕਸ਼: ੧॥ ਰਾਮ ਕੁ ਰਿ
 ਲਾ ਤਲਿ ਹਿ ਪਿ ਜਾਇਆ॥ ਇਕ ਜਾਗੀ॥ ਸੇਈ ਪੁਰੇ ਸਤੁ ਵਧੁ ਵਧੁ
 ਹਿਲਾ ਤੇ ਤੁ ਘੋਹੇ॥ ਕੁਝੇ ਬਹੁ ਤੇ ਗਡ ਅਨੀ ਅਮੰਤੀ ਵੀਵੀ ਜਾ॥ ਕ
 ਹਤ ਪਏ ਅਸਾਡ ਗੋਤੇ ਬਾਨਿ ਨਿਕਲਾਤਿ॥ ਤੀਕੇ ਤੁਡੀ ਗਿਰਾ
 ਭਵ ਤਿ ਬਾਵੁ ਰਿਭਉ ਨੀਆ॥ ਬਹੁ ਤੈਦੇ ਸੁਅਤ ਭੀ ਪਾਏ ਸਿ
 ਉਕੇ ਸੱਜੀ ਗਣ੍ਹੇ ਅਗ੍ਰੀ ਛੁਪ ਅਖੀ ਨੀਟਿ ਪਾਵਾਗਿ ਇਆ॥
 ਭੀ ਰਿਗ ਗਿਲੁ ਰਾਹੁ ਰੁਸੈ ਵਿਗੀ ਧੀ ਜਾਧੁ

ਅਭਤ ਕਿ ਜੇ ਅਗੀ ਭੁਡੇ ਦਿਲ ਨ ਵਸਤੁ ਕੁਮਹਿ ਦੇਖ ਗੁਹਾ
 ਕੁਡੇ॥ ੧੪॥ ਅਤ ਮੇਈ ਪੁਰੇ ਸਾਡ ਜਿਨੀ ਪੁਗ ਪਾਇ ਕਾਗ ਕੇ ਹੋਵ
 ਰਦਾਤ ਰਤ ਦਿਕੇ ਤੇ ਸਿਗਾ ਕਰ ਸਨੀ ਰੁਧਿ ਤਬ ਹਾਡ ਰਿਲੇ ਪਾਣੀ
 ਅਤੇ ਗਰਮ ਪੁਰੇ ਪੁਰਤ ਤੁ ਹੁਗ ਜਕ ਵੇਲਾ ਪਾਲ ਨ ਵਪੁਰ ਜੇਕੇ
 ਪਟੇ ਨ ਤੀਤ ਲਾ॥ ੧੫॥ ਅਤ ਤੁਤ ਬਿਅਤੇ ਦੁਸੇ ਯੁ
 ਦੁਸੁ ਦੁਈ ਕੁਝੀ ਧੀ ਪੈ ਕੇ ਰਿਅਤ ਭੁਨ ਪਥਾਓ॥ ਜੋ ਹੋ ਜੁ
 ਕੌ ਰੂਸੇ ਟਗ ਦੀ ਲੋਗਿ ਤਿਆਟ ਸਲਾਹ ਪਾਇ ਸੁਭੀ ਨਿਆਕ
 ਹੀ ਸੈਗ ਬਿਉ ਨ ਰਿਪੁਰੇ ਦਾਤ ਤੇ ਲਿਤੁ ਲਾਈ ਕੋ ਕੋ ਕਿਉ ਕਾਹੈ
 ਪਾਟ ਭੁਸੈ ਜਾਈ ਕੋ ਗਲ ਈ ਅਨੀ ਪੈ ਧਰ ਬਿਨ ਰਿਵੀ ਜਾਈ ਕੋਈ॥
 ਸਉ ਕਾਇ ਤਾਤ ਦਿਪੁਰੇ ਗੁਪਿਆ ਕੋਈ॥ ੧੬॥ ਅਸਲੀ ਕਸ਼: ੨
 ਅਗੀ ਪਾਡ ਨੀ ਕਹ ਹੈ ਕਾਵਦ ਹੈ ਕੁ ਸਗੁ ਤਿਸੁ ਦਿਖਿ ਨਹੀਂ ਸਾਡੁ
 ਏ ਕੁ ਕਾਲਾਤਿ ਗੁਣੀ ਗੁਣੀ ਗੁਗ ਕਰ ਸਾਈ ਤੀ ਸਾਲਾਤਿ ਅਨਾਵਨ ਵਿ
 ਹੁ ਹੁ ਪੀ ਗੁਗ ਕੁ ਥੇ ਪਿ ਸਥ ਦਾਤ ਕੇ ਸੁਰਤਿ ਜਾਉ ਪੜੇ ਜਾਣੁ॥ ਪਿਨ
 ਕਰੀ ਅਲ ਸਿਉ ਕੈ ਸਤੀ ਮਾਨੀ ਸੁਧਿ ਸਥਾਨ ਕੁ ਕੁ ਰੋ ਬੈ ਆਪੀ ਤੁਦੀ
 ਅੰਨ ਮੀਡ ਇਪਸਾਲੁ ਗਰ ਬਾਹਿ ਅਕਸੀ ਕੋ ਦੀ ਸੀ ਕੋ ਬਾਵ ਜਾਨੁ
 ॥ ਜੋ ਤੇ ਕਾਵਾਰ ਮਨ ਹੀ ਬਾਹੁ ਫਿਲਾਈ ਤੁਲੁ॥ ਗਸਤੀ ਪਤੰਜੀ ਸਤੁ

11) Bahoval Pothi, Majh ki var Mohalla 1, folio no. 857 and 858 with pauris and salok Mahallas - indicating complete reference to authorship as in standard version compiled by Guru Arjan Dev ji.

12) Bahoval Pothi folio no. 424 with a different title of Raga (Rag Asa Mahalla 4 maneela chhant).

੧੩ ਗੁਰੂਮਨੀ

੩੪੫

ਗੁਰੂ ਅੰਦੂਰਘੈਣ ਹਾਲੁ ੴ ॥ ਸੁਖਮਾਨੁ
 ਜਾਣੁ ॥ ਅਵਿਗੁਰੂਸਿਮਾਨਾਨਾਵਿਗੁਰੂਸਿਮਾਨਾਵ
 ਸਤਿਗੁਰੂਸਿਮਾਨਾ ॥ ਕੌਰਾਵਰੇ ਦਾਤ੍ਰੇਮਾਨੁ ॥੧॥ ਅਮਾਵ
 ਪਚੀ ॥ ਮਾਮਰੁਭਮਾਵਿਸਿਮਾਵਿਸ਼ੁਮਾਵਿਵੈ ॥ ਕੁਲਜਲੇ
 ਸਿਤਕਿਮਾਵਿਮਾਵਿ ॥ ਜਿਮਾਵਿਜਾਮਿਵਿਵੈਨੈ ॥
 ਸੁਮੁਕਪਤ ਕਾਨਗਰ ਅਗੈ ॥ ਬੇਦਪੁਸਾਦੀਜਿਮਾਵਿ
 ਤੁਹਾ-ਲਗੈਠੇ ॥ ਮਾਮ-ਮਿਵਿਜਾ-ਲਾਡੁ ॥ ਬਿਗਰਿਵੈਨੈਸ
 ਕੀ ਆ-ਕਸਾਵੈ ॥ ਤ-ਦੀਸਹਾ-ਗਨੀਨ ਕਾਵੈ ॥ ਕਲੀਵੈਨੈ
 ਕਾਗੁਵੈ ॥ ਗਲ-ਦਿਕਿਸਥਾ ਲਿਉਵੈ ॥੧॥ ਜਲਪਾਨੀਤ
 ਲੁਕਾਵੈ, ਪਲ, ਲਾਲੁ ॥ ਕਾਗੁਵੈ ਕਾਗੁਵੈਜਿਵਿਵਿਵਿ ॥੨॥
 ਕਾਗੁਵੈ ॥ ਪੁਨਰੈਕਿਸਤਾਗ ਕਾਗੁਵੈ ॥ ਪੁਨਰੈਕਿਸਤਾਗੀਤ
 ਕਾਗੁਵੈ ॥ ਪੁਨਰੈਕਿਸਤਾਗੀਤ, ਪੁਨਰੈਕਿਸਤਾਗੀਤ
 ਕਾਗੁਵੈ ॥ ਪੁਨਰੈਕਿਸਤਾਗੀਤ, ਪੁਨਰੈਕਿਸਤਾਗੀਤ
 ਕਾਗੁਵੈ ॥ ਪੁਨਰੈਕਿਸਤਾਗੀਤ, ਪੁਨਰੈਕਿਸਤਾਗੀਤ

13) Bahoval Pothi Folio 258 With different title of Sukhmani i.s.Raga Gauri Poorbi
Mahalla 5 Sukhmani .